

NACIONALNA BIBLIOTEKA
CRNE GORE
"ĐURĐE CRNOJEVIĆ"

Broj 01-1042

Cetinje, 22. 03. 2024 god

IZVJEŠTAJ O RADU za 2023. godinu

Cetinje, februar 2024.

Naziv ustanove	Nacionalna biblioteka Crne Gore "Đurđe Crnojević"
Lokacija	Zgrada bivšeg Italijanskog poslanstva Zgrada bivšeg Francuskog poslanstva
Adresa	Bulevar crnogorskih heroja 75, Cetinje Njegoševa 101, Cetinje
PIB/matični broj	02010470
Tel/fax	Bivše Italijansko poslanstvo: 040 231 143; 040 231 020; 040 234 236 Bivše Francusko poslanstvo: 040 232 133
Radno vrijeme	9-19 h; čitaonice radnim danima: 7-19 h i subotom: 7-14 h
Broj žiro računa	Prva banka 535-11579-68
Direktorica	Mr Dragica Lompar; dragica.lompar@nb-cg.me
Zakonski okvir	Zakon o kulturi Crne Gore („Sl. list Crne Gore”, br. 49/08, 16/11, 40/11, 38/12), Zakon o bibliotečkoj djelatnosti Crne Gore (“Sl. list Crne Gore”, br. 49/10, 40/11), Zakon o izdavačkoj djelatnosti Crne Gore (“Sl. list Crne Gore”, br. 30/12), Zakon o primjeni propisa kojima se uređuje zaštita prava intelektualne svojine Crne Gore, br. 40/11, 18/14, 42/16); Zakon o zaštiti kulturnih dobara Crne Gore (“Sl. list Crne Gore”, br. 49/10, 44/17, 18/19); Zakon o radu (“Sl. list Crne Gore”, br. 74/19, 08/21, 59/21, 68/21, 145/21)...
Organ upravljanja i stručni organ	Savjet: predsjednica, prof. dr Tatjana Jovović; članovi: prof. dr Nataša Jovović, dr Gojko Čelebić, Petar Pejaković i Boban Medojević Stručno vijeće: Dragica Lompar, Slavica Glendža, Dragan Mirković, Vjenceslava Ševaljević, Boris Kaluđerović, Danijela Radulović, Dragana Mirković, Dragana Marković, Maja Muhadinović, Milena Vučeraković

UVOD

JU Nacionalna biblioteka Crne Gore "Durđe Crnojević", najveća i najznačajnija biblioteka u Crnoj Gori, za svoje potrebe koristi tri objekta: zgradu bivšeg Italijanskog poslanstva površine 2.231,50 m² (prostor i oprema), zgradu bivšeg Francuskog poslanstva površine 754,00 m² (oba objekta imaju status kulturno dobro II kategorije) i depo knjiga površine 4.563,00 m². Površina zemljišta koje pripada objektima je preko 19.000m². Grijanje se vrši preko tri zastarjela i dotrajala kotlovska postrojenja na lož ulje i dva sistema grijanja i hlađenja na struju.

Pravilnikom o sistematizaciji radnih mesta sistematizovana su 63 radna mesta sa 91 izvršiocem u okviru sedam organizacionih jedinica (odjeljenja), a trenutno je zaposlen 81 izvršilac, od čega 53 žene (65,43%) i 28 muškaraca (34,57%). Pred kraj godine, Ministarstvo finansija je dalo saglasnost za prijem u radni odnos na neodređeno 5 izvršilaca.

Budžetska sredstva Biblioteke u 2023. godini iznosila su 1.587.103,25€, od čega su sredstva za programske aktivnosti iznosila 565.940,79€ (35,65% ukupnog budžeta). Prihodi od sopstvene djelatnosti bili su 57.000,25€.

U okviru redovnih programa, izdvojićemo najznačajnije aktivnosti:

Popunjavanje fondova:

NBCG je u 2023. godini, kroz sve vidove nabavke, obogatila svoje fondove sa oko 6.000 naslova, od čega su: 5.062 naslova knjiga (9.894 primjerka), 511 naslova serijskih publikacija (7.553 broja), preko 420 naslova neknjižne građe: 43 razglednice, 4 plana grada, 5 naslova CD-a (20 primjeraka), 10 naslova štampanih muzikalija (15 primjeraka), 226 plakata (263 primjerka), 5 gravura, 2 atlasa, 126 izložbenih kataloga (377 primjeraka), itd.

Obavezni primjerak: 1259 naslova (5798 primj.) monografskih publikacija, 118 naslova časopisa (466 brojeva), 70 naslova novina (1.195 brojeva), 3 naslova dnevnih novina (1059 brojeva); oko 420 bibliotečkih jedinica neknjižne građe.

Kupovina: 261 naslova (265 primjeraka) monografskih publikacija;

Poklon: 686 naslova (975 primjeraka) monografskih publikacija, 42 naslova (138 brojeva) serijskih publikacija;

Međunarodna razmjena: 2856 naslova monografskih publikacija, 573 naslova (4695 brojeva) serijskih publikacija.

Dodjela CIP zapisa, ISBN, ISSN, ISMN, bar cod: 1268 CIP zapisa (1176 za monografske publikacije, 4 za serijske publikacije, 6 za muzičke CD-ove, 80 za on line publikacije i 2 za štampane muzikalije); dodijeljeno je 1256 ISBN-a, 455 ISSN-a (od toga 405 retroaktivno za naslove koji su prestali sa izlaženjem), 2 ISMN-a i 1215 bar cod-a.

Korišćenje fondova: Odjeljenje nacionalnog fonda, legata i stare i rijetke knjige – korisnika 351, korišćeno 397 knjiga, 6589 sv. novina i 570 časopisa i dato 1539 bibl. informacija. Osnovni fond - korisnika 1970, korišćeno 6251 knjiga, 4597 sv. novina, 6022 br. časopisa i dato 4255 bibl. informacija; Međubibliotečka pozajmica – 69 zahtjeva, 363 knjige.

Revizija i reorganizacija smještaja: Revizija fonda novina (međuratni period) 449 naslova (789 sv.); Nastavak izmještanja pomoćnih fondova radi boljih uslova čuvanja: fond viškova i fond rezervi monografskih i serijskih publikacija.

Matična služba: Ažurirani matični kartoni za 38 školskih biblioteka, unijeti statistički podaci za 21 narodnu biblioteku. Ukupan broj upisanih biblioteka u centralni registar i dalje je 181. Izvršen je stručni obilazak referenta Matične službe svih 20 narodnih i Unverzitetske biblioteke. U 6 biblioteka članica COBISS.CG, pružena stručna pomoć. Predstavnici NBCG su tokom februara, septembra i decembra obišli deset sadašnjih i potencijalno budućih članica sistema COBISS.CG, bi se razmotrili modaliteti za podsticanje aktivnijeg učešća u bibliotečko-informacionom sistemu COBISS.CG kod biblioteka koje su već učlanjene u sistem, odnosno kako bi buduće članice upoznali sa svim prednostima učlanjenja u bibliotečko-infomacioni sistem COBISS.CG.

Elektronski katalog NBCG na kraju 2023. godine sadrži **326.358 zapisa**. Broj biblioteka članica sistema COBISS.CG je 50, a ukupan broj zapisa u zajedničkom katalogu svih članica COBISS.CG je **645. 211**. Elektronski katalog je pretraživan **56.832 puta**.

Edukacija: Održano 8 kurseva sa ukupno 67 polaznika, dodijeljena 21 licenca za rad u različitim segmentima COBISS-a.

NBCG je početkom 2022. godine podnijela zvanični zahtjev za **dodjelu UDK broja za crnogorski jezik i književnost**. I tokom 2023. godine, upućeno je nekoliko urgencija nadležnom UDK izdavaču, čije sjedište je u Hagu. Njihov odgovor je da je objavlјivanje verzije MRF 13 UDK tablica bilo planirano do kraja 2022., a predviđa uvođenje brojeva za bosanski i crnogorski jezik na osnovu odobrenja UDK konzorcijuma. Za crnogorski jezik taj broj bi trebalo da bude =**163.44**.

Izložbe, kulturni i obrazovni događaji: U okviru *Dana evropske baštine* organizovana je izložba knjiga i periodike "Vladimir i Kosara u istoriji, legendi i umjetnosti", iz fonda NBCG „Đurđe Crnojević“ (26.09); Učenici Osnovne škole "Lovćenski partizanski odred" sa Cetinja posjetili NBCG (6.05); U okviru Edukativne ekskurzije „Stazama predaka“, članovi Udruženja Crnogoraca Crvenka obišli NBCG (10.04); Izložba "Minijaturne knjige Nacionalne biblioteke Crne Gore „Đurđe Crnojević“ (1.04); Svjetski dan knjige i autorskih prava (21.04); Promocija knjige „Osmansko poslanstvo i Muslimani Crne Gore 1879–1912“ istoričara Jovana Muhadinovića; Posjeta učenika Muzičke škole "Vasa Pavić" – Podgorica; Posjeta učenika JU SMŠ iz Plava; Izložba „Muzički plakat u Crnoj Gori 1950-1990“ (Podgorica, 3.10); Promocija „Rječnika romsko – crnogorskog i crnogorsko – romskoga jezika“, autorke dr Hedine Tahirović-Sijerčić (8.11.); Knjige na albanskom jeziku: u fondovima NBCG „Đurđe Crnojević“ (Tirana, jul 2023); Obilježavanje državnog praznika „Njegošev dan“ – 13. novembar; Studenti druge godine master studija Filološkog fakulteta iz Nikšića sa prof. dr Dušankom Popović i prof. dr Dragonom Bogojevićem boravili u studijskoj posjeti NBCG „Đurđe Crnojević“ (8.11.); Zajednički događaj Ambasade Republike Bugarske i NBCG u povodu obilježavanja 80 godina od spasavanja bugarskih Jevreja tokom II svjetskog rata (13. 12); Povodom obilježavanja „Sedmice italijanske kulture u Crnoj Gori“ postavljena je izložba umjetničkih djela jednog od najvećih italijanskih slikara druge polovine XX vijeka, Đanfranka Mikse (5.08); Promocija bio-bibliografije „Akademik Mladen Lompar: 1944-2017“ autorke Ljiljane Đorđević (27.09, Podgorica);

Saradnja i članstvo u međunarodnim organizacijama: IFLA, CDNL, CENL, Savjet COBISS.Net, ISBN, ISSN, ISMN.

Konferencije:

- Stručni skup „Značenje i trajanje matičnosti u bibliotekarstvu: zajednički temelji u regionu“; Narodna biblioteka Srbije (20-21.04.2023, Beograd);
- CENL konferencija (18- 20. jun 2023, Pariz);
- IV LAM konferencija (maj 2023, Cetinje);

- Međunarodna ISBN agencija, u saradnji sa Međunarodnom ISMN agencijom, održala je 10. regionalnu ISBN radionicu (14-15. jun, Beograd);
- Konferencija nacionalnih biblioteka pod nazivom: "Izvan granica: misija i budući pravci" održana je online preko Zoom aplikacije (17-18. maj);
- XII festival hrvatskih digitalizacijskih projekata D-fest posvećen digitalizaciji kulturne i naučne baštine, sistemima za upravljanje digitalnom građom, digitalnim proizvodima i uslugama, te promociji digitalnih projekata (4-5.05, Zagreb);
- Radionica IFLA-e (International Federation of Library Associations) na temu izgradnje jakog i održivog bibliotečkog okruženja u Evropi (21-23. 11, Brisel);
- Icarus dani Hrvatske (22 -25. 03, Šibenik);
- IV znanstveno-naučni skup (8-9. 11, Rijeka);
- Godišnja ISSN Konferencija (23-26.10, Brisel)
- 10. Konferencija direktora nacionalnih biblioteka Jugoistočne Evrope (4-6.10, Struga).
- Godišnja konferencija mreže Europeana, on-line, novembar 2023.
- Info dan Kreativna Evropa, 01. decembar 2023. Podgorica

Sajmovi: IX Internacionalni sajam knjiga Podgorica; Međunarodni podgorički sajam knjiga i obrazovanja.

Održavanje objekata i drugi poslovi:

- Radovi na sanaciji teniskog terena su pri kraju. Preostalo je da se postavi završni sloj teniske podlove i uredi prostor oko terena.
- Obezbijeden besplatni povećani protok interneta sa 40 na 90 mb/s kod Ministarstva javne uprave;
- Preseljena i objedinjena sa tri lokacije Nacionalna zbirka "Montenegrina" (izdanja do 1945. godine) u Francuskom poslanstvu;
- Nastavak revizije i reorganizacije crnogorskih novina i novina bivše SFRJ u glavnom depou (449 naslova, 789 sv.);
- Sređena je, popisana i odložena u kutije od beskisjelinskog kartona neknjižna i arhivska građa iz legata Nika S. Martinovića, Pavla Mijovića i Dušana J. Martinovića.
- Reorganizacija stručnog (UDK) kataloga sa redakcijom listića i stavljanje novih oznaka na kataloškim kutijama – 50 kutija, odnosno 47.500 listića;
- Dostavljeni podaci o crnogorskom obaveznom primjerku za 2022. godinu Svjetskoj organizaciji za intelektualnu svojinu (WIPO) u Ženevi;
- Potpisani Ugovor sa Centrom za konzervaciju i arheologiju Crne Gore o povezivanju u koži konzerviranih i restauriranih knjiga iz Zbirke Stare i rijetke knjige. U prvoj fazi, biće povezane tri postinkunabule: "Služabnik" iz 1554. godine (226 strana), "Oktoih petglasnik" iz 1560. godine (154 strane), "Triod posni" iz 1561. godine (254 strane).
- Tokom 2023. godine otpočelo se sa postavljanjem informacija iz NBCG na zvanični portal Konferencije evropskih nacionalnih biblioteka (CENL) www.cenl.org.
- Započeti poslovi na elektronskom zaduživanju korisnika i instalirani bar cod čitači u čitaonicama NBCG.
- Pripremljeno, odštampano i povezano 9 inventarnih knjiga za Nacionalnu zbirku "Montenegrinu" (nerealizovani poslovi iz ranijih godina).
- Eliminisani zaostaci iz ranijih godina na obradi knjiga, koje su se duži period nalazile u kancelarijama potkovlja i u depou (oko 2000 naslova).

- Izrađen Pravilnik o načinu trebovanja i evidencije izdavanja kancelarijskog materijala.
- Izrađena Interna procedura o broju primjeraka koji se odvajaju za fondove NBCG iz obaveznog primjerka.
- Usvojeni Kriterijumi za popunjavanje Nacionalne zbirke „Montenegrina“ i izradu Crnogorske bibliografije.
- Usvojen novi Cjenovnik usluga NBCG.
- Nabavljeni namjenski plakari za staru crnogorsku periodiku u Francuskom poslanstvu.
- Instaliran aparat za elektronsku evidenciju zaposlenih u objektu Francuskog poslanstva.
- Postavljeno 14 novih stubova za rasvjetu na kompleksu Italijanskog poslanstva. Predstoji njihovo spajanje na javnu gradsku rasvjetu.
- Nabavljena i instalirana 2 klima uređaja za čitaonice u Italijanskom poslanstvu.

Posebni projekti

Rekonstrukcija/zamjena fasadne stolarije na objektima NBCG

Realizacija projekata Rekonstrukcija/zamjena fasadne stolarije na objektima NBCG (bivše Francusko i bivše Italijansko poslanstvo) je u toku. Sredstva su obezbijeđena iz Programa zaštite kulturnih dobara Ministarstva kulture i medija za 2023. godinu i Budžeta za 2023. i 2024. godinu.

Planirana rekonstrukcija/sanacija podrazumijeva: restauraciju stolarije solidnog stanja, restauraciju stolarije sa manjim oštećenjima I zamjenu stolarije koju je nemoguće restaurirati.

Cilj projekata jeste da se obezbijede optimalni uslovi za očuvanje zdanja Francuskog i Italijanskog poslanstva i fondova koji se u njima nalaze, kao i da se postigne značajna racionalizacija troškova za zagrijavanje prostorija.

Danas fond Biblioteke iznosi oko 2 i po miliona jedinica bibliotečke građe, od čega je najveći dio smješten u depou, dok se posebne bibliotečke zbirke nalaze u objektima Italijanskog i Francuskog poslanstva. Ove zbirke imaju izuzetnu vrijednost za pisanu kulturnu baštinu Crne Gore (nacionalna zbirka „Montenegrina“, Zbirka stare i rijetke knjige, Kartografsko geografska zbirka, Rukopisna zbirka i dr.).

Digitalna biblioteka Crne Gore

Na platformi Digitalna biblioteka (www.dlib.me) je postavljeno 600 novih bib. jedinica sa pratećim metapodacima. Za ovu namjenu je tokom 2023. godine obrađeno 11000 stranica.

Statistika korišćenja baza podataka: tokom 2023. na sajtu www.dlib.me broj posjetilaca je bio 3902, broj pregleda 72333, a broj pregledanih stranica 149652; COBISS+ i lokalna baza Biblioteke – ukupno pretraživanja 56832, korišćeni ispisi 173892, što je porast od preko 100%. Sajt NBCG www.nb-cg.me broji preko 8000 posjeta. Najveći broj korisnika je pored Crne Gore, iz Srbije, Kine, Sjedinjenih Američkih Država i Hrvatske.

Na društvenim mrežama NBCG je postavljeno: 300 objava na FB, Instagram i Twitter nalozima i 38 objava na FB stranici Digitalne biblioteke.

Na sajtu Digitalna biblioteka Crne Gore postavljena je nova **tematska zbirka "Turistički vodiči Crne Gore"** koja sadrži odabране stare turističke vodiče i flajere naše države, njenih regija i gradova. Ona predstavlja bogat izvor građe za predstavljanje i promociju kulture, prirodnih ljepota, tradicije i sveukupne baštine Crne Gore u digitalnom obliku, odnosno obezbjeđivanje njihove dostupnosti najširem krugu korisnika.

Izrada i postavljanje ove tematske zbirke realizovani su kao projekat, u saradnji sa Nacionalnom turističkom organizacijom Crne Gore, s tim da se ubuduće kontinuirano dopunjava vrijednim primjercima turističkih vodiča i flajera iz fondova NBCG "Đurđe Crnojević". U ovoj fazi je skenirano, obrađeno i postavljeno na platformu dlib.me **50** turističkih vodiča, odnosno **2799** stranica.

Nacionalna biblioteka Crne Gore „Đurđe Crnojević“ je od 2022. Prisutna na IFLA-inoj mapi svjetskih biblioteka (IFLA Library Map of the World) i dostavlja potrebne podatke na osnovu svoje matične nadležnosti o crnogorskim bibliotekama (<https://librarymap.ifla.org/>). IFLA je najvažnija međunarodna organizacija bibliotečkih udruženja i institucija, a cilj pomenute mape je kreiranje pouzdane bibliotečke statistike, koja omogućava poređenja na svjetskom nivou. Na njoj se do sad nalazi 337 nacionalnih biblioteka, 84.392 akademske, 408.823 javne biblioteke, 24.241 opštinska i 2.2 miliona školskih biblioteka. Ukupan broj registrovanih korisnika biblioteka u svijetu prelazi milijardu osoba, kojima u susret izlazi ukupno 1.6 miliona bibliotečkih radnika.

Izdavačka djelatnost

Izdavačka djelatnost:

- Petar II Petrović Njegoš : „*Gorski vijenac*“ – Lat. izdanje koje je priredio S.M. Ljubiša 1868. – Reprint u suizdavaštvu sa JU Muzeji i galerije Budva.
- *Bio-bibliografija „Akademik Mladen Lompar: 1944-2017“*, autorke Ljiljane Đorđević.
- *Radivoje Lola Đukić* : „*Ovca na Bulevaru Oktobarske revolucije*“, povodom 100 godina od rođenja Lole Đukića.
- Danijela Radulović, Ana Pejović : *Bibliografija starih razglednica*, u suizdavaštvu sa Državnim arhivom Crne Gore (u štampi)
- *Crnogorska bibliografija: monografske publikacije* za 1997. – elektronsko izd.
- *Crnogorska bibliografija: članci i prilozi u serijskim publikacijama i zbornicima* za 2022. – elektronsko izd.
- *Zbornik radova IV LAM Konferencije*. – Elektronsko izd. (u pripremi)
- Elektronski časopis *CIP informator* (br. 1-12/2023).
- *Bibliografski vjesnik*, 1-3/2022 (u štampi).

SEKTOR ZA RAZVOJ

ODJELJENJE NACIONALNOG FONDA, LEGATA I STARE I RIJETKE KNJIGE

Rukovodilac Danijela Radulović

Odjeljenje je u toku 2023. godine radilo sa smanjenim kadrom, jer su **dva bibliotekara** (viši bibliotekar i bibliotekar savjetnik) 30.01.2023. godine upućeni na ispomoć u Odjeljenje za obradu i posebne zbirke.

U toku godine u Odjeljenju su radili:

- rukovodilac;
- dva bibliotekara (viši bibliotekar i bibliotekar savjetnik);
- dva konzervatora-restauratora;
- tri knjižničara (dva knjižničara su po utvrđenom rasporedu u zgradi bivšeg Italijanskog poslanstva)

Na osnovu plana rada za 2023. godinu, realizovani su najznačajniji djelovi programa: Odlukom Stručnog vijeća (01-689) o trajnom smještaju i objedinjavanju monografskih publikacija nacionalne zbirke „Montenegrina“ urađena je njena reorganizacija. Zbirka se nalazila na tri mesta i objedinjena je na prvom spratu u prostoriji koja zadovoljava smještajnim kapacitetima za neki naredni period, izvršena je kontrola publikacija, evidentirani su nedostaci i stavljeni kontrolni listići. Ukupno je uloženo 4400 monografskih publikacija; Reorganizacija podzbirke Rijetka knjiga, koja je izmještena sa prvog sprata u prizemlje, izvršena je kontrola, evidentirani nedostaci, stavljeni kontrolni listići za publikacije koje nedostaju ili su na konzervaciji; Reorganizacija (poslije izrade namjenskih ormara) stare crnogorske periodike zbirke „Montenegrina“ - presloženi naslovi, stavljeni kontrolni listići za presignirane ili prazne brojeve. Po preporuci konzervatora, svaki list dnevne novine „Pobjeda“, kao i ostalih naslova crnogorske periodike, su mehanički očišćeni; Neknjižna i arhivska građa iz Legata Niki S. Martinovića je razvrstana, složena, uložena sa spiskovima u bezkisjelinske kutije (86); Neknjižna građa u legatima Pavla Mijovića i Dušana J. Martinovića je selektovana, složena u bezkisjelinske kutije ili pokretne korice i popisana; Dopuna Legata Dušana Gvozdenovića signirana i uložena; Na osnovu odluke Stručnog vijeća (02-3777) o preusmeravanju minijaturalnih knjiga iz osnovnog fonda u podzbirku Minijatura upućeno je 1453 naslova; Odštampane su 4 inventarne knjige (br. 25847-60126); Nastavljena je kataloška obrada sa redakcijom serijskih publikacija i članaka u Legatima Pera Šoća, Nikole Đonovića, Niki S. Martinovića; Tekući poslovi na preuzimanju periodičnih publikacija, njihovo evidentiranje-kartoniranje, adresiranje, tehnička obrada, reklamiranje nekompletnih naslova tekućih časopisa i novina, smještaj; Priprema građe za potrebe izložbi Biblioteke; Pružanje međubibliotečkih usluga; Posebnom odlukom Stručnog vijeća nastavljeno sa objedinjavanjem naslova u Zbirci stare periodike; Digitalizacija starih vodiča; Završena promjena podlokacije u Legatima Dušana Gvozdenovića i Niki S. Martinovića; Počelo se sa radom u CONOR bazi; Krajem godine zaostaci iz Zbirke „Montenegrina“ poslati na katalošku obradu u Odjeljenje obrade i posebnih zbirki (40 naslova za „Montenegrinu“ i 3 naslova za „Montenegrinu“ u Osnovnom fondu).

U Odjeljenje je 5.12.2023. godine na stručnoj obradi raspoređena bibliotekarka Iva Vujović.

U cilju preventivne zaštite građe, u knjigovezačkoj radionici izrađene su pokretne korice za fond „Montenegrina“, Legat Niki S. Martinovića (serijske publikacije – novine), Legat Pavla Mijovića (serijske publikacije), Legat Dušana Gvozdenovića (dopuna Legata), Zbirku Stare periodike. Urađeno je i 40 poveza za konzervirane knjige.

U konzervatorsko-restauratorskoj radionici realizovani su redovni poslovi na zaštiti publikacija iz Zbirke stare i rijetke knjige. Prilikom reorganizacije fonda „Montenegrina“ (serijske publikacije) nadgledan je rad na mehaničkom čišćenju naslova. U svrhu što kvalitetnijeg obavljanja poslova, kupljen je konzervatorsko-restauratorski materijal i priručnici od firme

Crescat iz Zagreba koja je ovlašćena za prodaju materijala i opreme za restauratore, arhive, muzeje, biblioteke i private zbirke.

Na osnovu ponude Centra za konzervaciju i arheologiju Crne Gore, br. 01-1829 od 9. 10. 2023. godine, predali smo tri postinkunabule na povezivanje u koži 24.11.2023. godine. Rok za završetak posla je 60 radnih dana.

Kontinuirano su obavljeni i poslovi za potrebe korisnika (usluživanje bibliotečke građe, fotokopiranje, skeniranje). Kako bismo dodatno unaprijedili kvalitet usluga, kupljen je novi fotokopirni aparat.

U Odjeljenju su obavljeni svi potrebni organizacioni i administrativni poslovi, a rukovodilac Odjeljenja je redovno prisustvovao sjednicama Stručnog vijeća i sjednici Savjeta biblioteke.

Zaposleni iz Odjeljenja bili su članovi sljedećih komisija:

- Komisija za katalogizaciju bibliotečke građe
- Komisija za selektivnu nabavku građe
- Komisija za određivanje vrste poveza konzerviranih i restauriranih knjiga
- Komisija za otpis starog slomljenog namještaja iz podruma
- Komisija za dobijanje licenci.

Bibliotekar savjetnik je angažovan kao predavač za „Upotrebu programske opreme COBISS3/ Katalogizacija : napredni kurs“. Tokom godine su dva pripravnika upoznata sa fondovima i radom odjeljenja. U skladu sa dugogodišnjom saradnjom sa Sekretarijatom za obrazovanje, sport i mlade Prijestonice Cetinje i ove godine smo ustupili prostorije za besplatni kurs italijanskog jezika. Za potrebe izbora dva puta su obavljene sve potrebne pripreme u objektu. U saradnji sa Zavodom za zapošljavanje Cetinje angažovana su dva radnika u okviru programa Javnog rada. U objektu Francuskog poslanstva realizovano je snimanje emisija za potrebe studenata Likovne akademije i učenika Gimnazije kao podrška njihovom istraživačkom radu.

Zaposleni u Odjeljenju su učestvovali na sljedećim konferencijama:

- *Međunarodna konferencija za bibliotekare, arhiviste i muzeologe LAM maj, 2023,* sa radom „Rad Pože Crne Gore u Glasu Crnogorca“- mr Vesna Kovačević,
- *8. 2023. Icarus dani Hrvatske, 22. -25. 03. 2023,* Šibenik, sa radom „Pozdrav iz daljine u daljinu“ - Danijela Radulović,
- *IV znanstveno-naučni skup, 8.-9. 11. 2023, Rijeka -* Sonja Gagović i Marija Martinović.

Pored stručnih bibliotečkih i konzervatorskih poslova, tokom godine posvetila se pažnja uređenju enterijera ovog odjeljenja. Okrećene su prostorije za smještaj Zbirke “Montenegrina” (monografske publikacije i serijske publikacije), prostorija Zbirke Rijetke knjige, hol i toalet na prvom spratu.

Nabavljeni su novi namjenski ormari za staru crnogorsku periodiku, dok su od postojećih, starih ormara prepravljane police za legate. U ljetnjim mjesecima ispraznjen je podrum od rashodovanog namještaja i detaljno očišćen, ofarbana je prednja strana ograda oko Francuskog poslanstva i nekoliko puta u toku ljeta sređivano dvorište, fasada i kameni zid pored ograda uz odobrenje Uprave za zaštitu kulturnih dobara.

Maja 2023. godine otpočela je I faza radova na rekonstrukciji/zamjeni fasadne stolarije. Postavljen je aparat za elektronsku evidenciju uposlenih, kupljena su 4 nova protivpožarna aparata; redovno je vršeno snabdijevanje kancelarijskim i higijenskim materijalom; kupljen je materijal za konzervatorsko-restauratorsku radionicu.

Nerealizovani poslovi Odjeljenja su: nijesu povezane sveske “Glasa Crnogorca” i “Cetinjskog vjesnika” (dugogodišnji problem); kataloški neobrađeno 162 naslova monografskih

publikacija u Legatu dr Pavla Mijovića; nije raspoređen bibliotekar na obradi Zbirke stare i rijetke knjige od 2014. godine; nije zaposlen konzervator-restaurator; nerealizovana zložba Adligat.

TABELARNI PREGLED OSTVARENIH REZULTATA

REORGANIZACIJA FONDOVA	
Zbirka "Montenegrina"	- 4400 monografskih publikacija
Zbirka Rijetke knjige	- 2003 monografske publikacije
Reorganizacija Zbirke Montenegrina (serijske publikacije)	<ul style="list-style-type: none"> - Dnevne novine 298 svesaka - Tekuće novine 236 svesaka - Časopisi 324 sveske
POPUNJAVANJE FONDOVA – monografske publikacije	
Obavezni primjerak	1199
- "Montenegrina"	- 1165
- Rijetka knjiga	- 34
Poklon	- 2
- Rijetka knjiga	
Razmjena:	- 1
Stara knjiga	
Kupovina:	
- "Montenegrina"	- 103
Zatečeni fond	73 naslova
	<ul style="list-style-type: none"> - 7 za rijetku knjigu - 4 za "Montenegrinu" - 85 Legat Nika S. Martinovića
Preusmjerena građa iz Osnovnog fonda	1460 naslova
	<ul style="list-style-type: none"> - 4 "Montenegrina" - 1455 minijature knjige - 1 stara knjiga
Preusmjerena građa iz Odjeljenja u fond "Montenegrina" (objavljena nakon 1945)	- 3 naslova
SERIJSKE PUBLIKACIJE	
Obavezni primjerak:	

- Dnevne novine	- 3 naslova, 1059 brojeva
- Ostale novine	- 70 naslova, 782 broja
- Časopisi	- 118 naslova, 385 brojeva
Zatečeni fond:	
- Stare novine	- 94 naslova (Legat Nika S. Martinovića)
Preusmjereni građa iz Osnovnog fonda	
- "Montenegrina"	- 3 naslova, 8 godišta, 23 broja
- Stara periodika	- 2 naslova, 23 godišta, 324 broja
Presignirani periodični naslovi u monografske publikacije	
- 7 naslova ("Montenegrina")	
- 4 naslova (Legat Nika. S. MartinovićA)	
- 21 naslov (Legar dr Pera Šoća)	
Reklamacije	- 8 naslova, 20 godišta, 31 broj

KORIŠĆENJE BIBLIOTEČKE GRAĐE

Korisnika	- 351
Broj zaduženih i razduženih knjiga	- 397 naslova
Broj zaduženih i razduženih svesaka novina	- 589 svesaka
Broj zaduženih i razduženih časopisa	- 570 svesaka
Zaduženo i razduženo arhivskih kutija iz Legata dr Pera Šoća	- 56 kutija, 121 fascikli
Članske karte	- 11
Novi kartoni	- 21
Skeniranje	- 607
Fotokopiranje	- 355
Informacije iz elektronskog kataloga	- 920
Informacije iz kartoteki	- 397
Usmene informacije	- 233
Izdavanje računa korisnicima	- 26

KATALOŠKA OBRADA

MONOGRAFSKE PUBLIKACIJE

CIP za serijske publikacije	- 22
Redakcija "Montenegrine"	- 2550
OASP Legata	- 21
OASP Rijetka knjiga	- 9
OAS Rijetka knjiga	- 64
LOKP	- 3
LOK	- 92
Rad od kuće (OASP sa listića)	- 197
Dopuna bibliografskih zapisa (legati)	- 38
CONOR	- 250

PERIODIČNE PUBLIKACIJE

Kataloška obrada novina Legat N.S. Martinovića	- 71 naslov, 169 godišta
Kataloška obrada članaka iz serijskih publikacija koji se odnose na Crnu Goru Legat Nika S. Martinovića	- 59 članaka (45 autor legato, 14 drugi autori)
Obrada serijskih publikacija Legat P. Šoća	Ukupno 183 naslova: - 161 naslov časopisa, 442 godišta - 22 naslova novena, 76 godišta
Kataloška obrada članaka iz serijskih publikacija koji se odnose na Crnu Goru Legat P. Šoća	- 164 članka
Kataloška obrada serijskih publikacija Legat Nikole Đonovića	- 60 naslova časopisa, 153 godišta
Kataloška obrada članaka iz serijskih publikacija koji se odnose na Crnu Goru Legat N. Đonovića	- 14 članaka
Kataloška obrada serijskih publikacija Legat N.S. Martinovića (dopuna)	- 70 naslova, 80 godišta

Kataloška obrada članaka iz serijskih publikacija koji se odnose na Crnu Goru Legat Nika S. Martinovića (dopuna)	- 5 naslova
Obrada članaka koji se odnose na Crnu Goru iz Zbirke stare periodike	- 3 članka
Obrada članaka iz Zbirke „Montenegrina“	- 48 članaka
Adresiranje, stavljanje u pokretne korice serijskih publikacija iz legata	- 299 naslova
Adresiranje, stavljanje u pokretne korice serijskih publikacija iz Zbirke stare knjige	- 23 naslova

DODJELA ISSN-a CRNOGORSKIM NOVINAMA I ČASOPISIMA

Kreiranih ISSN zapisa	455
	- 406 retroaktivno - 49 novih naslova
Dodijeljeno ISSN brojeva za naslove koji su izlazili u drugim državama	- 1 naslov
Modifikacija postojećih ISSN zapisa	- 337

RETROAKTIVNI UNOS PERIODIČNIH PUBLIKACIJA

Crnogorskih naslova	- 224 naslova, 1257 godišta, 15003 broja
Ostali naslovi	- 52 naslova, 854 godišta 5159 brojeva

NEKNJIŽNA I ARHIVSKA GRAĐA U LEGATIMA

Legat Pavla Mijovića	<p>1. Kartografsko-geografska građa</p> <ul style="list-style-type: none"> - Atlas 1 - Karte 33 - Planovi gradova 29 - Turističke razglednice 200 - Leporelo 2 <p>2. Likovno grafička građa</p> <ul style="list-style-type: none"> - Plakati, grafike 52 - Razglednice sa umjetničkim sadržajem 476
----------------------	--

	<ul style="list-style-type: none"> - Slajdovi 36 3. Rukopisna građa - Rukopisi 24 - Pisma 4 - Dopisnica 1 - Fotografija 8 - Isječci iz štampe (press kliping) 4 4. Turistički prospekti 34 5. Sitna neknjižna građa 58 različitih programa, flajera, pozivnica... 6. Poštanske marke 8
Legat Dušana J. Martinovića	<ul style="list-style-type: none"> 1. Kartografsko-geografska građa - Karta 1 2. Likovno grafička građa - Kataloga 19 - Fotoreprodukcije 2 3. Rukopisna građa - Rukopisi 4 4. Muzička građa - Note 5 5. Sitna neknjižna građa - 137 različitih programa, flajera, pozivnica...
Legat Nika S. Martinovića	<ul style="list-style-type: none"> 1. Kartografsko-geografska građa - Karte 32 - Planovi gradova 5 - Razglednica 96 - Albumi 14 (289 razglednica) 2. Likovno grafička građa - Razglednica sa umjetničkim sadržajem 213 - Katalog 21 - Plakata 195 - Diapositiva 171 3. Rukopisna građa - Rukopis 41 - Fotografija 560 - Pisama 851 - Dopisnih karata 94 - Pisanih poruka 68 - Isječaka iz novina (press kliping) <p>1077</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - Čestitki 487 - Telegrama 1101 - Negativa 99 - Negativ na staklu 4 <p>4. Muzička grada</p> <ul style="list-style-type: none"> - Note 2 rukopisne <p>5. Arhivska građa 4276 dokumenta (5002 pr.)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lična dokumenta 166 - Radovi legatora 822 dokumenta (1080 pr.) - Arhivska dokumenta 3288 dokumenta (4276 pr.) <p>6. Sitna grada</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kalendara 8 - Turističkih prospekata 37 - Flajera 58 - Pozivnica 132 - Smrtovnica 185 - Vizit karte 134 <p>7. Ostalo</p> <ul style="list-style-type: none"> - Klišei 65 - Poštanske markice 9 - Značke 4
--	---

PROMJENA PODLOKACIJE, ŠTAMPANJE I ZAMJENA STARIH NALJEPNICA

Legat dr Pera Šoća	- 21 naslov
Legat Nikole Đonovića	- 136 naslova
Legat Dušana Gvozdenovića	- 1527 naslova
Legat N.S. Martinovića	- 2555 naslova
Štampanje i lijepljenje naljepnica	- 4239

TEHNIČKA OBRADA, INVENTARISANJE, PRESIGNIRANJE

Tehnička obrada serijskih publikacija Legata P. Šoća	- 503 sveske
Inventarisanje dopune Legata D. Gvozdenovića	- 20 naslova, 189 br. serijskih publikacija

KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKE MJERE

Monografske publikacije (stara i rijetka knjiga)	- 22
Fotoreprodukacija iz Legata P. Šoća	- 1
Popravka monografskih publikacija lijepljenjem iz legata i "Montenegrine"	- 32 primjerka
Mehaničko čišćenje listova	- "Pobjeda", 298 svesaka - Tekuće novine, 236 svesaka

DIGITALIZACIJA

Monografske publikacije	- 6 turističkih vodiča
Serijske publikacije	- 1 naslov novna za potrebe ISSN

SKENIRANJE

Monografske publikacije	- 2 naslova
Serijske publikacije	- 2 naslova, 2 godišta
Arhivska građa Legata P. Šoća	- 91 dokument

KNJIGOVEZAČKI POSLOVI

Monografske publikacije	- 40 primjeraka
Pokretne korice za Odjeljenje	- 616

PREUSMJERENA GRAĐA IZ ODJELJENJA NACIONALNOG FONDA, LEGATA I STARE I RIJETKE KNJIGE U DRUGE ZBIRKE I OSNOVNI FOND

Likovno-garfička zbirka	- 7 kataloga (7 primjeraka) - 1 fotoreprodukacija
Serijske publikacije	- 4 naslova, 7 godišta, 7 brojeva
Sitna neknjižna građa	- 36 dokumenata
Arhiva NBCG (dokumenta iz Legata N.S. Martinovića sa djelovodnim br. Biblioteke)	- 59 dokumenata (84 lista)

ODJELJENJE ZA BIBLIOTEČKO-INFORMACIONI SISTEM I DIGITALIZACIJU**Rukovodilac mr Vjenceslava Ševaljević**

U Odjeljenju za bibliotečko-informacioni sistem i digitalizaciju je tokom 2023. bilo stalno zaposleno 10 izvršilaca, a upražnjeno je mjesto referenta Matične službe. Tokom godine je zabilježeno duže odustvo zbog bolovanja jednog izvršioca – knjižničara operatera za digitalizaciju. NBCG je iz budžetskih sredstava podmirivala troškove članarina za sve članice sistema COBISS.CG, što je bio slučaj i u prethodnih devet godina.

Broj članica sistema COBIS.CG na kraju 2023. je iznosio **49** (1 nacionalna, univerzitetskih i visokoškolskih 13, narodnih 17, specijalnih 7 i školskih 11).

Delegacija Nacionalne biblioteke Crne Gore je tokom februara, septembra i decembra obavila posjete u **deset** sadašnjih i potencijalno budućih članica sistema COBISS.CG, bi se razmotrili modaliteti za podsticanje aktivnijeg participiranja u bibliotečko-informacionom sistemu COBISS.CG kod biblioteka koje su već učlanjene u sistem, odnosno kako bi buduće članice upoznali sa svim benefitima učlanjenja u bibliotečko-infomacioni sistem COBISS.CG.

Obavljeno je **šest** obilazaka biblioteka članica sistema COBISS.CG u cilju pružanja stručne i servisne pomoći.

Tokom 2023. jedan predavač je stekao licencu za samostalno izvođenje kursa Upotreba programske opreme COBISS3 /Ažuriranje CONOR i potvrdio licencu za prošireni kurs Upotreba programske opreme COBISS3/Katalogizacija – početni (u dijelu normativne kontrole ličnih imena).

Održano je **8** kurseva Upotreba programske opreme COBISS 3 sa ukupno 67 polaznika. Dodijeljena je **21** licenca crnogorskim bibliotekarima za uzajamnu katalogizaciju svih tipova bibliotečke građe.

Nastavljen je rad na M-text editoru. Izvršena je kontrola i verifikacija (mijenjanje statusa) za **3622** ključa za crnogorski jezik na cirilici i latinici za COBISS datoteku.

Bibliotekar za informacioni sistem je bio u stalnom kontaktu sa članicama sistema i sa IZUM-om iz Maribora. Kontinuirano je pružana pomoć preko platforme AnyDesk.

Bibliotečki informatičari (sistem inženjeri) su vršili redovno održavanje računarske i telekomunikacione opreme u Biblioteci. Pružali su tehničku podršku prilikom održavanja kurseva, kao i tokom održavanja promocija i izložbi u toku i izvan radnog vremena.

Na platformu Digitalne biblioteke Crne Gore www.dlib.me, postavljeno je **600** novih bibliotečkih jedinica sa kompletnim metapodacima, odradenim optičkim prepoznavanjem karaktera (OCR); konvertovano u PDF format i dodat vodenī žig (logo NBCG). U photoshop-u je obrađeno **11000** stranica skenirane bibliotečke građe. Skenirano je za korisnike **2112** stranica.

Zaposleni u Centru za digitalizaciju su (van radnog vremena) učestvovali u projektu „Digitalizacija turističkih vodiča Crne Gore“, gdje je skenirano, obrađeno i postavljeno na platformu dlib.me **50** turističkih vodiča, odnosno **2799** stranica.

Tokom 2023. na sajtu www.dlib.me evidentirano je 3902 posjetilaca, broj pregleda je bio 72333, a broj pregledanih stranica 149652.

Obzirom da je postojeće softversko rješenje za Digitalnu biblioteku Crne Gore neadekvatno i da ne zadovoljava standarde savremenih digitalnih biblioteka, krajem 2023. godine je otpočela saradnja sa partnerima iz Slovenije, koji će fazno da realizuju novu platformu. Ona bi trebala da omogućiti potpunu kompatibilnost ovog sajta sa svim svjetskim i evropskim digitalnim platformama.

Uprava Bibliotke je, na osnovu ugovora o djelu, angažovala penzionisanog referenta Matične službe sa zadatkom da obide sve narodne biblioteke, kao i Univerzitetsku biblioteku u Podgorici, što je obavljeno tokom juna i jula 2023. O zatečenom stanju u bibliotekama nad kojima Nacionalna biblioteka vrši matičnu funkciju napravljeni su zapisnici i poslani na adrese shodno zakonskim propisima. Prikupljen je 21 matični karton za narodne i Univerzitesku biblioteku, kao i 38 za školske biblioteke. Nije bilo upisa novih biblioteka u Centralni registar biblioteka, tako da ukupan broj upisanih biblioteka i dalje iznosi 181.

Na zvaničnoj web stranici Biblioteke postavljeno je 47 aktualnosti. Tokom godine stranicu je posjetilo preko 8500 korisnika. Najveći broj korisnika je pored Crne Gore, iz Srbije, Kine, Sjedinjenih Američkih Država i Hrvatske. Tokom 2023. godine svi važni događaji su kontinuirano objavljivani na društvenim mrežama – Facebook stranicama NBCG i Digitalne biblioteke, Facebook stranici COBISS.Net, Instagram profilu NBCG, kao i na Twitter nalogu Digitalne biblioteke. Ukupno je urađeno preko 300 objava na Facebook i Instagram stranici NBCG, kao i 40 objava na Facebook stranici Digitalne biblioteke.

Zaposleni u Odjeljenju učestvovali su na sljedećim konferencijama: Godišnja konferencija mreže Europeana, novembar 2023, online; CENL konferencija, jun 2023, Pariz; Stručni skup „Značenje i trajanje matičnosti u bibliotekarstvu: zajednički temelji u regionu”; Narodna biblioteka Srbije; Beograd, 20. i 21.04.2023; 12. D-fest – skup posvećen digitalizaciji kulturne i naučne baštine, 4. i 5. maja u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu; 10. konferencija direktora nacionalnih biblioteka Jugoistočne Evrope, Struga, Sjeverna Makedonija, 04-06.10.2023.

Web arhiv Crne Gore, iako je to bilo planirano, nije zaživio ni tokom 2023. zbog činjenice da spoljni saradnici, angažovani za izradu kompletног softverskog rješenja, nijesu ispoštovali dogovor.

Projekat Virtuelna biblioteka Crne Gore – COBISS centar Crne Gore

NBCG je iz budžetskih sredstava podmirivala troškove članarina za sve članice sistema, što je bio slučaj i u prethodnih devet godina.

IZUM iz Maribora je i 2023. godine nastavio akciju akciju besplatnog uključenja novih članica u sistem COBISS koja je pokrenuta 2018. godine

U ovoj godini potpisana je ugovor o punopravnom članstvu samo sa jednom bibliotekom i to: **Narodna Biblioteka Rožaje** (NBRO). Urađen je i Zapisnik o fondu i, na osnovu njega, instalacija lokalne baze.

Na samom kraju godine je potpisana Ugovor o punopravnom članstvu i sa Bibliotekom Vojske Crne Gore, ali kako još predstoji izrada Zapisnika o fondu što je preduslov za instalaciju lokalne baze, ova 50. članica sistema COBISS.CG će moći da počne sa radom tek u prvim mjesecima 2024. godine.

Broj punopravnih članica sistema na kraju 2023. iznosi 49 (1 nacionalna, univerzitetskih i viskoškolskih 13, narodnih 17, specijalnih 7, školskih 11).

Pregovarački postupak sa IZUM-om.

Ugovor o implementaciji sistema COBISS u Crnoj Gori

Shodno odredbama *Zakona o javnim nabavkama Crne Gore* i ove godine je sproveden pregovarački postupak o nastavku implementacije sistema COBISS u Crnoj Gori. Postupak je završen uspješno potpisivanjem Ugovora o implementaciji sistema COBISS u Crnoj Gori, sa rokom važenja do kraja 2024, te će se i u jesen 2024. ponovo pokrenut pregovarački postupak.

Savjet COBISS.Net-a

Tokom 2024. godine održane su dvije sjednice Savjeta COBISS.Net-a, čiji su članovi direktori nacionalnih biblioteka i rukovodioci COBISS centara sedam zemalja (Slovenije, Bosne i Hercegovine, Srbije, Crne Gore, Makedonije, Bugarske i Albanije), kao i dr Bhanu Neupane, predstavnik UNESCO-a i dr Aleš Bošnjak, direktor Instituta informacijskih znanosti (IZUM) iz Maribora. Prva je održana preko ZOOM-a, 13.06.2024. na kojoj razmatran Izvještaj o radu COBISS Neta za 2023, a predstavljen je i Program razvojne pomoći Republike Slovenije za 2023. godinu.

Druga sjednica Savjeta COBISS Net-a održana je u Strugi, u Sjevernoj Makedoniji, 05.10.2024, nakon završetka 10. Konferencije direktora nacionalnih biblioteka Jugoistočne Evrope. Na ovoj sjednici se razgovaralo o konkretnim projektima nacionalnih COBISS centara koji će biti finansirani iz razvojne pomoći Republike Slovenije za COBISS Net u 2023. godini, kao i o razmjeni bibliografskih zapisa u mreži COBISS.Net sa novim članom mreže – Opštom bibliotekom Koprivnica iz Hrvatske. Nacionalnu biblioteku su na ovim sjednicama predstavljale članice ovog tijela, direktorica mr Dragica Lompar i rukovodilac Odjeljenja za bibliotečko-informacioni sistem i digitalizaciju, mr Vjenceslava Ševaljević.

Stručne posjete bibliotekama članicama sistema COBISS.CG i budućim članicama sistema

Tokom 2023. obavljeno je **deset stručnih** posjeta bibliotekama članicama sistema COBISS.CG i budućim članicama sistema.

Početkom **februara** obavljena je zvanična posjeta biblioteci u Centru za obuku Vojske Crne Gore u Danilovgradu. Biblioteka posjeduje otprilike 15000 bibliotečkih jedinica i u dodatnom prostoru fond koji sadrži isključivo bibliotečku građu namijenjenu za učenje engleskog jezika. Predstavnici NBCG su predložili da se najprije formalizuje postojanje biblioteke kao specijalne i da ona bude Centralna biblioteka Vojske Crne Gore, čije usluge i fondove bi koristili pripadnici crnogorske vojske iz svih garnizona. Jedna od sugestija je bila i da se Biblioteka, nakon formalizacije njenog statusa u okviru Centra za obuku, uključi u sistem COBISS.CG. Tokom cijele godine su predstavnici NBCG bili u stalnom kontaktu sa kolegama iz pomenute biblioteke, što je

rezultiralo potpisivanjem ugovora o punopravnom članstvu ove biblioteke u bibliotečko-informacionom sistemu COBISS.CG krajem 2023.

Tokom **septembra** izvršene su posjete u sljedećim bibliotekama:

Narodna biblioteka Žabljak, Biblioteka Gimnazije „Stojan Cerović“ u Nikšiću, Narodna biblioteka „Mihailo Miho Vuković“ u Danilovgradu, Narodna biblioteka Rožaje, Narodna biblioteka "Mirko Srzentić" u Ulcinju, Biblioteka Gimnazije "Slobodan Škerović" u Podgorici. Posjeta Narodnoj biblioteci "Stevan Samardžić" u Pljevljima organizovana je s ciljem da se Biblioteka Gimnazije "Tanasije Pejatović", koja je punopravna članica bibliotečko-informacionog sistema COBISS.CG od kraja 2019. Godine, podstakne da otpočne sa aktivnim korišćenjem ovog sistema, odnosno unosom zapisa u lokalnu bazu.

Tokom svih posjeta je posebno apostrofirana spremnost Nacionalne biblioteke na kontinuiranu pomoć bibliotekama u svim segmentima njihovog poslovanja, posebno u dijelu aktivnog korištenja svih mogućnosti i pogodnosti koje pruža sistem COBISS.

Određeni pomaci su proizašli kao rezultat ovih posjeta. Najvažniji je svakako činjenica da je Narodna biblioteka Rožaje postala punopravna članica sistema COBISS.CG. U Narodnoj biblioteci u Danilovgradu su nakon posjete intenzivirane aktivnosti na unosu publikacija iz zavičajnog fonda u lokalnu bazu NBDG. Kolege u školskim bibliotekama su otpočele aktivnosti za otpočinjanje rada u sistemu, što se očekuje već početkom 2024. godine.

Krajem **novembra** su obavljene obilasci još dvije biblioteke, članice bibliotečko-informacionog sistema COBISS.CG, sa teritorije kotorske opštine, i to: Biblioteka Muzeja grada Perasta i Biblioteka Pomorskog muzeja Crne Gore. U Perastu je dogovoren da se nastavi sa unosom u COBISS publikacija iz priručne biblioteke, tj. Osnovnog fonda, a potom i publikacija iz Posebne biblioteke don Antona Miloševića i Posebne biblioteke Krklec, koje su smještene u istoj prostoriji. Za dvije preostale posebne biblioteke (porodice Visković i porodice Balović), Muzej će naknadno donijeti odluku da li će se i kada vršiti obrada tih publikacija po bibliotečkom standardu u sistemu COBISS. U Biblioteci Pomorskog muzeja je dogovoren da se izvrši reorganizacija fonda i da se shodno tome unesu izmjene u Zapisnik o fondu za lokalnu bazu, kao preduslov za nastavak unosa publikaciju u bazu. Ovaj posao izmjene Zapisnika o fondu je uspješno okončan krajem godine.

Edukacija i dodjela licenci

Tokom 2023. licencu za samostalno izvođenje kurseva COBISS stekli su sljedeći predavači:

- Upotreba programske opreme COBISS3/Ažuriranje CONOR.CG (Đurđa Martinović)

Tokom 2023. godine održana su tri kursa Upotreba programske opreme COBISS 3 – Preuzimanje zapisa i fond, sa ukupno 30 polaznika, dva petodnevna kursa Upotreba programske opreme COBISS 3/Katalogizacija – početni, sa 15 polaznika, jedan jednodnevni kurs Upotreba programske opreme COBISS3/Ažuriranje CONOR – sa 9 polaznika, jedan trodnevni kurs Upotreba programske opreme COBISS3/Pozajmica. sa 6 polaznika. i jedan petodnevni kurs Upotreba programske opreme COBISS3/Katalogizacija-napredni kurs– sa 7 polaznika.

Ukupno je održano **8 kurseva sa 67 polaznika**.

Tabela – COBISS - kursevi

Godina	Broj održanih kurseva	Broj polaznika
2007.	2	25
2008.	3	34

2010.	3	41
2011.	2	25
2012.	2	22
2013.	5	55
2014.	9	105
2015.	3	25
2016.	3	38
2017.	4	44
2018.	2	22
2019.	3	30
2020.	2	20
2021.	10	72
2022.	12	100
2023.	8	67

COBISS 3 katalogizacija – postupak za dodjelu licenci

Komisija za izdavanje licenci za uzajamnu katalogizaciju je tokom 2023. godine vršila provjeru zapisa za dodjelu licenci za uzajamnu katalogizaciju. Dozvolu A za uzajamnu katalogizaciju monografskih publikacija dobila su 4 bibliotekara, dozvolu B1 za katalogizaciju sastavnih djelova – 7 bibliotekara, dozvolu B2 za katalogizaciju serijskih publikacija i kontinuiranih izvora dobilo je 4 bibliotekara, dozvolu C za uzajamnu katalogizaciju neknjižne građe dobila je 6 bibliotekara. Dodijeljeno je ukupno **21 licenci**.

Ukupan broj licenci u sistemu COBISS.CG:

- Dozvola A (uzajamna katalogizacija monografskih publikacija) - 142
- Dozvola B1(uzajamna katalogizacija sastavnih djelova) -38
- Dozvola B2 (uzajamna katalogizacija kontinuiranih izvora) - 31
- Dozvola SER(uzajamna katalogizacija serijskih publikacija) – 3
- Dozvola C(uzajamna katalogizacija neknjižne građe) – 43
- Dozvola D (uzajamna katalogizacija antikvarne građe) - 2

Kontakt sa članicama sistema COBISS i stručna pomoć

Bibliotekar za informacioni sistem je bio u stalnom kontaktu sa članicama sistema i sa IZUM-om iz Maribora. Kontinuirano je pružana pomoć preko platforme AnyDesk. Broj dokumentovanih zahtjeva korisnika za pomoć u 2023. godini u COBISS.CG iznosi **910**. Izrađen je zapisnik o fondu za novu članicu članice sistema COBISS.CG –Narodnu biblioteku Rožaje, kao i dopuna i proširenje zapisnika za sljedeće članice: za Narodnu biblioteku „Radosav Ljumović“ Podgorica (NBPG) i za Univerzitesku biblioteku (UBPG).

Sve dopune i izmjene evidentiraju se na direktorijumu <https://cloud.cobiss.net/index.php/login>.

Osim toga, pružana je pomoć prilikom kreiranja testnih zapisa za licence, a tokom cijele godine je zajedno sa rukovodiocem Odjeljenja, redovno nadgledan rad katalogizatora u bazi CONOR.CG i davane sugestije i ukazivanje na greške putem mejla ili telefonom.

Nove web aplikacije COBISS.Cat i COBISS Lib

U oktobru je instalirana nova web aplikacija COBISS Cat za segment katalogizacija, a početkom novembra web aplikacija COBISS Lb za segmente Fond, Pozajmica i Nabavka. Radi se o unaprijeđenim interfejsima za rad u sistemu COBISS.

Sa načinom rada su svi bibliotekar i knjižničari imali prilike da se upoznaju preko Zoom-a, a potom su dobili snimke prezentacija i uputstva za rad. **Iz IZUM-a smo informisani da nije predviđena posebna obuka za rad u ovim novim aplikacijama.** Prijava za rad u novim web aplikacijama vrši se preko linka: <https://cg.cobiss.net/bibliotekari.htm> i tu se bira odgovarajuća aplikacija. Upućena je pisana preporuka svim bibliotekarima i knjižničarima da što prije počnu sa radom u novim aplikacijama, što je određeni broj kolega već i primjenio. IZUM nas je obavijestio da će rad u postojećem segmentu COBISS 3 biti moguć još tokom 2024, ali je preporuka da se ne čeka krajnji rok, nego je svakako mnogo racionalnije da se svi odmah upoznaju sa novim interfejsom.

Normativna kontrola ličnih imena u sistemu COBISS.CG

Dana 12.12.2023. je prošlo tačno godinu dana od kada je cijelokupni bibliotečko-informacioni sistem COBISS.CG je prešao na katalogizaciju sa normativnom kontrolom ličnih imena. Normativna baza CONOR, koja je namijenjena normativnoj kontroli imena autora, a zasniva se na vezi između bibliografskih i normativnih zapisa, sadrži imena autora koji mogu biti osobe ili korporacije. Crnogorski katalogizatori su u protekloj godini vrijedno radili tako da je nakon godinu dana rada u zajedničkoj normativnoj bazi CONOR.CG zabilježeno ukupno 40.768 zapisa za lična imena.

O kvalitetu i ujednačenosti baze stara se ukupno **19** redaktora i to **7** iz Nacionalne biblioteke i **12** iz drugih biblioteka članica sistema COBISS.CG.

Rad u Mtext editoru

I tokom 2023. godine je nastavljen kontinuirani rad u bazi Mtext, i to a na osnovu zahtjeva koji su stizali u elektronskoj formi od DOK odjeljenja iz Instituta informacijskih znanosti i samoinicijativnim uvidom u baze podataka. Kontrolu i verifikaciju (mijenjanje statusa) ključeva za crnogorski jezik na cirilici i latinici za sljedeće datoteke: **cobiss - ukupno 3622 ključa** obavlja je rukovodilac Odjeljenja.

Portal Obrazovanje

Na Portalu Obrazovanje je registrovan 371 korisnik. Redovno se vršio unos novih zahtjeva za dodjelu korisničkih imena i potvrđivale se u administratorskom dijelu sve stečene privilegije korisnika sistema.

Održavanje sistema COBISS i lokalne računarske mreže u Biblioteci

Bibliotečki informatičari (sistemi inženjeri) su vršili redovno održavanje računarske i telekomunikacione opreme u Biblioteci, počevši od hardversko-softverskih intervencija na klijent računarima, do instalacija i konfiguracija mrežnog dijela NBCG IT sistema koji uključuje: rutere, svičeve, wi-fi stanice, storage, servere – fizičke i virtualne hostove, video nadzor - dvr uređaje,

sistem za evidenciju radnog vremena, kao i ostale segmente svih odjeljenja u okviru dvije zgrade, bivšeg Italijanskog i Francuskog poslanstva.

U toku 2023. zamijenjen je glavni mrežni uređaj za kontrolu internet saobraćaja – firewall, vrijedan 28.000 eura, održana je kompletna instalacija i konfiguracija (migracija polisa, dodavanje novih i usklađivanje sa postojećim informacionim sistemom). Navedene aktivnosti i intervencije hardversko – softverskog tipa se svakodnevno obavljaju u skladu sa uobičajenim i posebnim zahtjevima, zavisno od odjeljenja gdje se oprema nalazi:

- bibliotekari, CIP, obrada, bibliografi, čitaonica, zbirke – radne stanice, štampači, bar-kod čitači, zebre;
- Pravna služba i računovodstvo - radne stanice, štampači, skeneri, softver za knjiženje, konekcije na portale za administraciju plata i ostale servise;
- učionica za kurseve - lap-topovi i TV – instalacija i tehnička podrška u toku samih kurseva;
- svečana sala (ozvučenje i projektor) – fotografisanje i snimanje za portale i društvene mreže, reprodukcija filmova i ostalih video sadržaja;
- video nadzor i sistem za evidenciju - DVR, kartice, čitači, softveri;
- digitalizacija – radne stanice, štampači, kopir aparat, profesionalni skeneri manjeg i većeg formata.

Sistem inženjeri su učestvovali u tehničkoj pripremi i realizaciji svih COBISS kurseva kao i kulturnih događaja održanih u prostorijama Biblioteke, književnih večeri, izložbi, promocija, uključujući između ostalog i tehničku organizaciju i realizaciju LAM konferencije tokom 2023. godine.

Pružali su tehničku podršku svim bilbiotekama-članicama na teritoriji cijele CG. Obavljali konsultacije, rješavali probleme koji se tiču COBISS-a i davali savjete i preporuke za nabavku potrebne računarske opreme, konfiguraciju i instalaciju iste, za potrebe različitih bibliotečkih segmenata. Podrška je pružana on line putem, kao i posjetama i rješavanjem problema na licu mjesta. Uključeni su u sve projekte vezane za planiranje i razvoj bibliotečko-informacionog sistema NBCG kao što su: COBISS, digitalna biblioteka, web arhiv, aktivno radeći na njihovom planiranju i realizaciji.

Učestvovali su u administraciji i kreiranju novih sadržaja na sajtu Biblioteke, društvenih mreža (facebook,instagram, youtube), a sami su autori pojedinih virtuelnih izložbi, dizajna plakata, postova, uključujući i kompletan foto aranžman (fotografisanje, obradu i objavu) svih događaja u biblioteci.

Učestvovali su, takođe, u izradi online izdanja CIP informatora, br. 1-12/2023.

Centar za mikrofilmovanje i digitalizaciju. Digitalna biblioteka

Tokom 2023. godine na platformu www.dlib.me postavljen je 600 bibliotečkih jedinica sa kompletним metapodacima; održanim optičkim prepoznavanjem karaktera (OCR); konvertovanjem u PDF format i dodavanjem vodeng žiga (logo NBCG).

U photoshop-u je obrađeno 11.000 stranica skenirane bibliotečke građe, a za korisnike je skenirano 2112 stranica. Nije skenirana nova građa za Digitalnu biblioteku jer je postojao dovoljan broj dokumenata koji nijesu do kraja obrađeni.

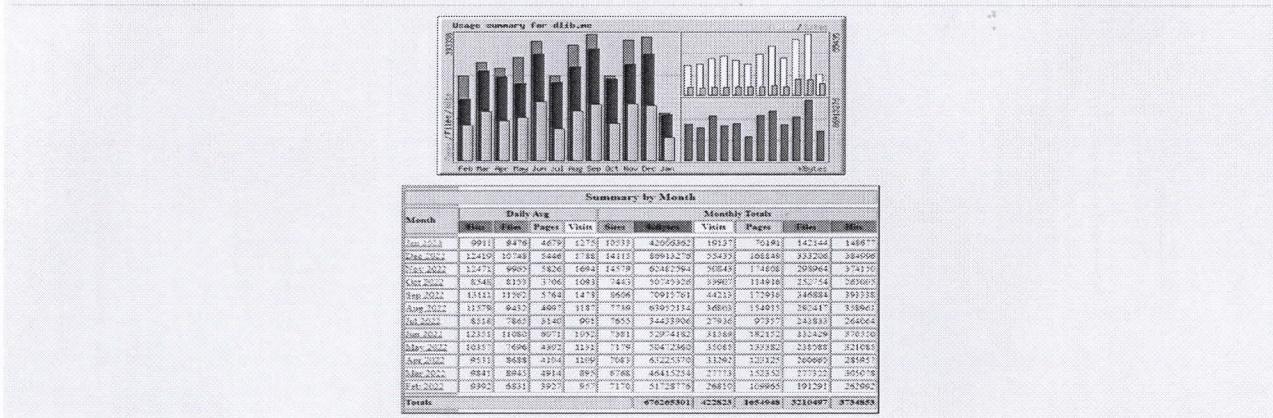
Zaposleni u Odjeljenju su učestvovali u projektu „Digitalizacija turističkih vodiča Crne Gore“, gdje je skenirano, obrađeno i postavljeno na platformu dlib.me 50 turističkih vodiča, odnosno 2799 stranica. Projekat je održan van radnog vremena.

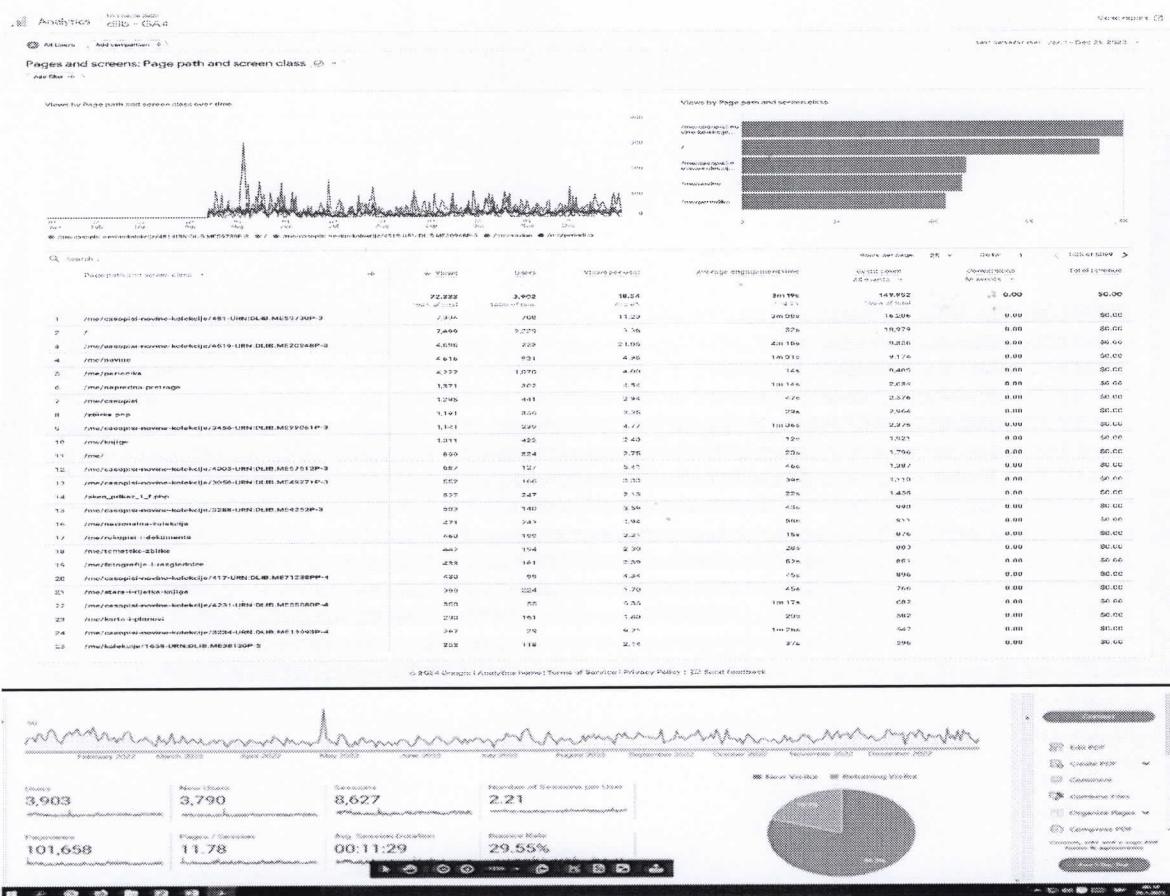
Statistike DLIB.ME

Statistika sa servera:

Usage Statistics for dlib.me

Summary Period: Last 12 Months
Generated 16-Jan-2023 01:17 Central Europe Standard Time

Matična služba

Prema čl. 37, tačka 5 *Zakona o bibliotečkoj djelatnosti* ('Sl. list Crne Gore', br. 49/2010) NBCG obavlja matičnu bibliotečku djelatnost nad drugim matičnim bibliotekama, odnosno nad narodnim bibliotekama i Univerzitetskoj biblioteci (Centralnoj univerzitetskoj biblioteci – CUB).

S obzirom da je ovo radno mjesto cijele godine upražnjeno, Uprava Bibliotke je na osnovu ugovora o djelu angažovala penzionisanog referenta Matične službe sa zadatkom da obide sve narodne biblioteke, i to: Kolašin, Mojkovac, Andrijevica, Plav, Rožaje, Berane, Bijelo Polje, Pljevlja, Žabljak, Šavnik, Bar, Herceg Novi, Nikšić, Cetinje, Plužine, Bar, Ulcinj, Tivat, Budva, Kotor, Danilovgrad, Podgorica, kao i Univerzitetsku biblioteku u Podgorici, što je obavljeno tokom juna i jula 2023. O zatečenom stanju u bibliotekama nad kojima Nacionalna biblioteka vrši matičnu funkciju napravljeni su zapisnici i poslani na adrese shodno zakonskim propisima.

Prikupljen je 21 matični karton za narodne biblioteke i za Univerzitesku biblioteku, kao i 38 za školske biblioteke. Nije bilo upisa novih biblioteka u Centralni registar biblioteka, tako da ukupan broj upisanih biblioteka i dalje iznosi **181**.

Status biblioteka - u Crnoj Gori djeluje 21 narodna biblioteka, od kojih je i dalje samo **osam** samostalnih.

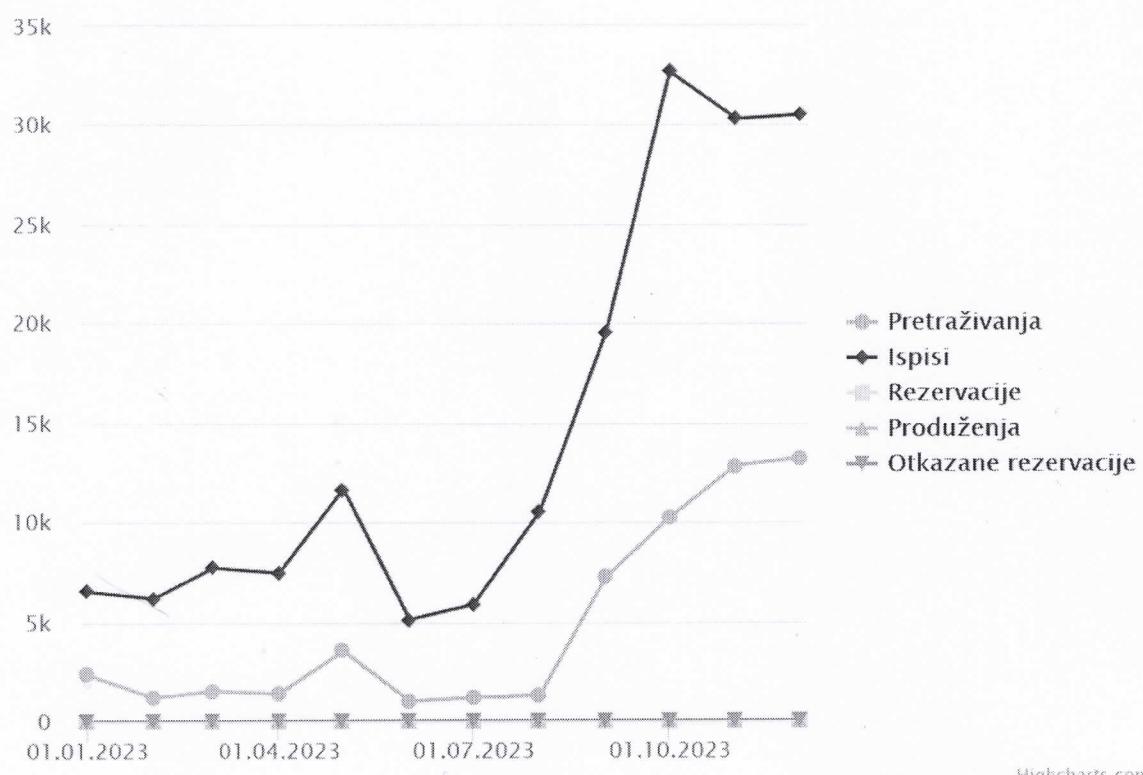
Prostor biblioteka – u ovom Izvještaju ističemo da je Biblioteka u Ulcinju, novembra 2022. godine, petrpjela velika oštećenja uslijed prokišnjavanja krova i i prodora vode, što je dovelo do ugroženosti knjižnog fonda. Angažovanjem zaposlenih u ovoj biblioteci je sačuvan knjižni fond u potpunosti, a početkom ove godine je realizovana zamjena dotrajalog krova. Predstoji sanacija unutrašnjih zidova, krečenje, klimatizacija, zamjena tepiha. Tek krajem 2023. u cijeloj biblioteci je ponovo uspostavljeno napajanje električnom energijom.

Fondovi i oprema - U dijelu nabavke bibliotečke građe primjetno je da je u polovini biblioteka nabavljeni manje publikacija nego potekle godine, a u ostalima je nabavka ili na nivou prethodne godine ili je nabavljen nešto veći broj bibliotečkih jedinica. Simptomatično je da najčešće ne postoje posebna sredstva za nabavku u većini biblioteka, nego često moraju da se zadovolje samo poklonima i donacijama, što svakako nije efikasan vid nabavke, koji bi zadovoljio na adekvatan način zahtjeve korisnika.

Što se tiče **kadrovske strukture** u odnosu na prethodne godine, nije bilo značajnijih promjena.

Ostale aktivnosti:

Mjesečna statistika korišćenja COBISS+ za CNBCT:

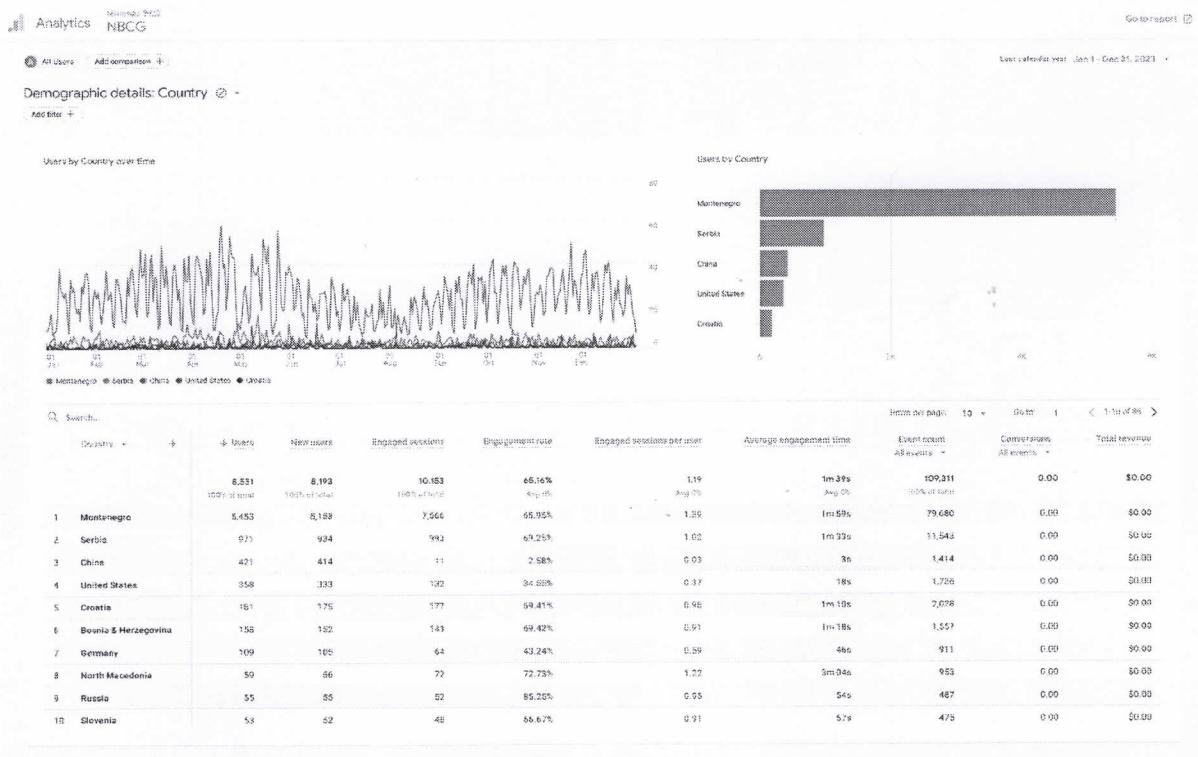
Vremenski raspon	Pretraživanja	Ispisi
------------------	---------------	--------

<u>01.01.2023 - 31.01.2023</u>	2333	6503
<u>01.02.2023 - 28.02.2023</u>	1181	6159
<u>01.03.2023 - 31.03.2023</u>	1520	7694
<u>01.04.2023 - 30.04.2023</u>	1386	7439
<u>01.05.2023 - 31.05.2023</u>	3522	11649
<u>01.06.2023 - 30.06.2023</u>	998	5092
<u>01.07.2023 - 31.07.2023</u>	1158	5847
<u>01.08.2023 - 31.08.2023</u>	1272	10488
<u>01.09.2023 - 30.09.2023</u>	7217	19540
<u>01.10.2023 - 31.10.2023</u>	10196	32670
<u>01.11.2023 - 30.11.2023</u>	12838	30303
<u>01.12.2023 - 31.12.2023</u>	13211	30508

WEB stranica NBCG

U 2023. godini na zvaničnoj web stranici Biblioteke postavljeno je 47 aktualnosti, a za to su bili zaduženi sistem inženjeri, bibliotekari i rukovodilac Odjeljenja. U pitanju su poslovi na izradi tekstova (10), grafičkom oblikovanju postera za web stranice i društvene mreže (167 postera), 2 video prikaza, zatim fotografisanje, obrada fotografija i postavljanje sadržaja na web stranicu, kreiranje video prezentacija i prevod tekstova na engleski jezik.

Tokom godine, stranicu je posjetilo perko 8500 korisnika. Najveći broj korisnika je pored Crne Gore, bio iz Srbije, Kine, Sjedinjenih Američkih Država i Hrvatske.

Društvene mreže

I tokom 2023. godine svi važni događaji su kontinuirano objavljivani na društvenim mrežama – facebook stranicama NBCG i Digitalne biblioteke, facebook stranic COBISS.Net, Instagram profil NBCG, kao i na Twitter nalogu Digitalne biblioteke. Na ovim poslovima su bile angažovane Lidija Popović, Sladana Sjekloća i Bojana Joksimović. Ukupno je postavljeno preko 300 objava na Facebook i Instagram stranici NBCG, kao i 38 objava na Facebook stranici Digitalne biblioteke. Organizovano je i šest nagradnih igara za korisnike društvenih mreža.

Web arhiv Crne Gore

I pored obećanja spoljnog saradnika, Web arhiv ni ove godine nije zaživio, jer nijesu ispunjeni ni minimalni zahtjevi za pokretanje ovog segmenta.

Učešće na konferencijama, seminarima, radionicama...

- Prezentacija Virtuelne biblioteke Crne Gore, COBISS + i Digitalne biblioteke Crne Gore za studente postdiplomskih studija Filološkog fakulteta u Nikšiću, novembar 2023. (Vjenceslava Ševaljević, Zorica Sjekloća)

2. Stručni skup „Značenje i trajanje matičnosti u bibliotekarstvu: zajednički temelji u regionu”; Narodna biblioteka Srbije; Beograd, 20. i 21.04.2023. (Vjenceslava Ševaljević sa izlaganjem: *Uloga matične službe Nacionalne biblioteke Crne Gore „Đurđe Crnojević“ u razvoju bibliotečke struke u Crnoj Gori sa posebnim osvrtom na period 2013-2023*)
3. 12. D-fest – skup posvećen digitalizaciji kulturne i naučne baštine, 4. i 5. maj u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu (Zorica Sjekloća sa poster izlaganjem na temu *Digitalizacija „Glasa Crnogorca“*).
4. Konferencija direktora nacionalnih biblioteka Jugoistočne Evrope, Struga, Sjeverna Makedonija, 04-06.10.2023. (Vjenceslava Ševaljević)
5. Godišnja konferencija mreže Europeana, on-line, novembar 2023. (Zorica Sjekloća)
6. CENL konferencija, jun 2023, Pariz (Slađana Sjekloća)
7. Radionica IFLA-e (International Federation of Library Associations) na temu izgradnje jakog i održivog bibliotečkog okruženja u Evropi, 21. do 23. novembar, Brisel (Slađana Sjekloća)
8. Info dan Kreativna Evropa, 01. decembar 2023. Podgorica (Vjenceslava Ševaljević)

Nacionalni program razvoja kulture 2023–2027

Rukovodilac Odjeljenja je u ime NBCG imenovan kao lice zaduženo za izvještavanje o realizaciji Nacionalnog programa. U decembru je poslat i prvi izvještaj koji je vezan za aktivnost br. 37 – Podaci o manifestacijama i festivalima iz oblasti kulture.

Unos u elektronski katalog

Dva bibliotekara sa licencom (Bojana Joksimović i Slađana Sjekloća) su bile tokom cijele godine angažovane i na poslovima katalogizacije monografskih publikacija kako bi se riješili zaostaci u Odjeljenju za stručnu obradu bibliotečke građe i posebne zbirke, te su imale sljedeći učinak: kreiranih bibliografskih zapisa **1846**, preuzetih bibliografskih zapisa **501**, kreiranih normativnih zapisa **2238**, redigovanih normativnih zapisa **204**.

Učešće na sajmovima knjiga

Slađana Sjekloća i Bojana Joksimović su bile angažovane na štandu Nacionalne biblioteke na 17. Međunarodnom podgoričkom sajmu knjiga i obrazovanja, pod sloganom: „100.000 razloga da dođeš”, koji je održan početkom maja u Podgorici, a Bojana Joksimović i tokom trajanja IX Internacionalnog sajmu knjiga u Podgorici, koji je održan u septembru 2023.

Sindikalna organizacija

Slađana Sjekloća, kao predsjednik Sindikalne organizacije NBCG, kontinuirano se bavila poslovima u ovoj organizaciji.

SEKTOR ZA BIBLIOTEČKE POSLOVE

ODJELJENJE ZA NABAVKU I BIBLIOGRAFIJU

Rukovodilac Boris Kaluđerović

Odjeljenje je u toku 2023. godine raspolagalo sljedećom kadrovskom strukturu:

- rukovodilac Odjeljenja,
- osam bibliotekara (6 bibliotekara sa zvanjem bibliotekara savjetnika)
- jedan knjižničar za rad u elektronskom katalogu.

U Odjeljenju za nabavku i bibliografiju se radilo na redovnim aktivnostima: nabavka publikacija, kompletiranje fondova i kontinuirano vršenje reklamiranja nedostajućih naslova u neposrednom kontaktu sa izdavačima, štamparima i autorima.

Nepoštovanje Zakona o izdavaštvu je problem koji je stalno prisutan i koji onemogućava pravovremeno kompletiranje fondova. U neposrednim kontaktima sa autorima, izdavačima i štamparima dolazilo se do informacija i nabavljen je značajan dio naslova monografskih i serijskih publikacija koji je nedostajao. Za rješavanje gore navedenog problema neophodno je konkretnije djelovanje Ministarstva kulture i medija po ovom pitanju, naročito kada je kaznena politika u pitanju.

Kupovina bibliotečke građe je kontinuirano obavljana i u 2023. godini. Realizovali smo više kupovina kod internet knjižara od kojih je najznačajnija kupovina 152 naslova različitih izdavača posredstvom knjižare „Mamut“. Takođe, u cilju evidentiranja izdavača i kupovine deziderata dva bibliotekara su posjetila 9. Internacionalni sajam u Podgorici.

Saradnja Biblioteke sa bibliotekama – partnerima u inostranstvu je najobimnija sa Narodnom bibliotekom Srbije i Bibliotekom Matice srpske. Poslije zastoja u realizaciji razmjene u 2022. godini, nastalog iz objektivnih razloga prouzrokovanih neizdavanjem Uvjerenja o oslobođanju plaćanja carine i Uvjerenja o oslobođanju plaćanja PDV-a na uvezene publikacije, uspješno smo realizovali međunarodnu razmjenu sa Narodnom bibliotekom Srbije i Bibliotekom Matice srpske, koja se realizuje godinama unazad na osnovu Sporazuma o saradnji. Sastavni dio obavljene razmjene sa navedenim bibliotekama za 2023. godinu su bile i publikacije predviđene za razmjenu u 2022. godini. Saradnja sa ostalim bibliotekama – partnerima u inostranstvu zasniva se na razmjeni crnogorskih monografskih i serijskih publikacija za publikacije na stranim jezicima. Iako je negativan trend kada je ovaj vid nabavke publikacija postao sve prisutniji, i dalje održavamo ovaj vid saradnje sa bibliotekama u Njemačkoj, Češkoj, Austriji, Poljskoj i zemljama bivše SFRJ.

Nacionalni ISSN centar za Crnu Goru dodjeljuje ISSN brojeve (International Standard Serial Number – međunarodni standardni broj serijskih publikacija) časopisima i novinama objavljenim u Crnoj Gori. ISSN i ključni naslov i dalje su jedan od najtraženijih identifikatora serijskih publikacija i integrativnih izvora, jer služe kao dokaz autentičnosti i kao takav od izuzetne važnosti brojnim i raznovrsnim profilima korisnika (bibliotekama, izdavačima, naučnicima, servisima za indeksiranje, bazama podataka, pretplatničkim agencijama, dobavljačima, itd.). ISSN zapisi se i dalje rade u *Virtua* softveru, u data formatu MARC 21. Izdavačima je data mogućnost popunjavanja upitnika koji se nalazi na web strani biblioteke (<https://nbcg.me/usluge/za-izdavace/>). Istovremeno dobijaju bar kod, takođe besplatno, što je međunarodna praksa i preporuka. Naš katalogizator koji izrađuje ISSN zapise je prisustvovao 48. Godišnjem sastanku direktora nacionalnih ISSN centara u Briselu, 23-26. oktobra 2023. godine.

Kao i do sada, Nacionalna biblioteka je raznim vaspitno obrazovnim ustanovama, drugim društvima i organizacijama poklanjala monografske i serijske publikacije iz fonda sopstvenih izdanja Biblioteke i iz fonda viškova. U isto vrijeme smo obogatili svoje fondove sa zavidnim brojem naslova dobijenih poklonom.

Nakon što je u 2022. godini završeno preseljenje pomoćnog fonda viškova knjiga u prostor podruma depoa, koji pruža bolje uslove za čuvanje građe, jedan bibliotekar je pristupio i poslovima reorganizacije pomoćnog fonda rezervi knjiga, koji će biti dislociran i objedinjen u jednu cjelinu sa pomoćnim fondom viškova knjiga. Svaki primjerak je numerisan, smješten u police i unešen u excel tabele kako bi u svakom trenutku raspolagali sa preciznim podacima o naslovima i broju primjeraka koje Biblioteka posjeduje u svojim viškovima. Takođe, nastavljena je započeta dislokacija i reorganizacija smještaja pomoćnih fondova serijskih publikacija. Navedena građa se izmješta sa trećeg sprata depoa u prostorije suterena COBISS centra, koje su prethodno opremljenje odgovarajućim policama, ventilacionim sistemom, itd. U ovoj godini je završeno preseljene komplettnog fonda rezervi crnogorskih novina. Navedena građa je, takođe numerisana, smještena u pokretne korice u policama i unešena u excel tabele kako bi u svakom trenutku raspolagali sa preciznim podacima.

NBCG „Đurđe Crnojević“, kao nosilac nacionalnog bibliografskog centra, radi na izradi i publikuje tekuće crnogorske bibliografije. U 2023. godini se, prije svega, nastavilo sa radom na već započetim rukopisima nacionalnih tekućih bibliografija. Radilo se na bibliografijama monografskih publikacija za 1997. i 2021. godinu, a kada su u pitanju serijske publikacije rađeno je na rukopisima bibliografija za 2022. i 2023. godinu.

Za tekuće bibliografije monografskih publikacija kontinuirano su prikupljeni bibliografski zapisи. Većina zapisa je kumulirana iz lokalne baze i sa hosta COBIB.CG, dok je drugi dio zapisa preuzet putem COBISS.Net-a iz baza nacionalnih centara država u okruženju, pregledanjem sajamskih kataloga domaćih i stranih izdavača, kontinuiranim praćenjem objavljenih crnogorskih naslova knjiga (promocije, prikazi...) iz dnevne štampe i drugih medija. To su zapisi publikacija koje po kriterijumima pripadaju zbirci „Montenegrina“, a koje Biblioteka do sada nije dobila, već ih potražuje u vidu deziderata.

Na ovaj način se dolazi do preciznijih informacija o velikom broju knjiga koje su publikovane u Crnoj Gori i van nje, koje po kriterijumima pripadaju tekućoj crnogorskoj bibliografiji i zbirci „Montenegrina“, a koje Biblioteka još nije dobila. U neposrednim kontaktima sa autorima, izdavačima i štamparima došli smo do informacija da su pomenuti naslovi knjiga, koji su označeni kao deziderati, već publikovani. Dio ovih naslova je u međuvremenu nabavljen, dok su ostali registrovani kao deziderati u elektronskom katalogu Biblioteke.

S obzirom da veliki broj crnogorskih autora živi i radi van Crne Gore, a naročito u Srbiji, Bosni i Hercegovini i Hrvatskoj, te da su njihova djela uglavnom popisana u tekućim bibliografijama zemalja u kojima žive i stvaraju, bilo je potrebno pregledati elektronska izdanja tekućih bibliografija zemalja u okruženju. U njima je evidentiran značajan broj naslova crnogorskih autora ili autora koji su pisali o Crnoj Gori. Ovi zapisi su putem COBISS.Net-a preuzeti i, uz određene korekcije, inkorporirani u tekuću crnogorskiju bibliografiju knjiga, a istovremeno su evidentirani i kao deziderati. Broj preuzetih zapisa na ovaj način iznosi oko 25-30 % ukupnog korpusa tekućih bibliografija na godišnjem nivou.

Neophodno je napomenuti da zaposleni u Odjeljenju za nabavku i bibliografiju svojim dodatnim angažovanjem i zalaganjem rade i na poslovima koji nijesu opisani sistematizacijom radnih mesta i poslovima koji zbog svog obima zahtijevaju veći broj izvršilaca.

Nabavka građe

U protekloj kalendarskoj godini kontinuirano je rađeno na prikupljanu građe, bilo da se radi o obaveznom primjerku, kupovini, poklonu ili međunarodnoj razmjeni.

Nacionalna biblioteka je u 2023. godini, kroz sve vidove nabavke, obogatila svoje fondove sa približno 6.000 naslova, od čega su: 5.062 naslova knjiga (u 9.894 primjerka), 511 naslova serijskih publikacija (u 7.553 broja), preko 420 naslova neknjižne građe: 43 razglednice, 4 plana grada, 5 naslova CD-a (u 20 primjeraka), 10 naslova štampanih muzikalija (u 15 primjeraka), 226 plakata (u 263 primjerka), 5 gravura, 2 atlaza, 126 izložbenih kataloga (u 377 primjeraka), itd.

Crnogorski obavezni primjerak

Putem obaveznog primjerka u 2023. godini od crnogorskih izdavača i suizdavača primili smo 1.259 naslova ili 5.798 primjeraka monografskih publikacija.

Putem obaveznog primjerka u 2023. godini od crnogorskih izdavača i suizdavača primili smo 118 naslova časopisa ili 466 brojeva, 70 naslova novina ili 1.195 brojeva i 3 naslova dnevnih novina ili 1.059 brojeva.

Priliv i usmjeravanje po fondovima predstavljen je u sljedećoj tabeli:

Monografske publikacije - Osnovni fond	- 1.150 naslova (1.171 primjeraka)
Monografske publikacije – Zbirka „Montenegrina“	- 1.199 naslov
Serijske publikacije - Osnovni fond (časopisi)	- 118 naslova (385 br.)
Serijske publikacije - Osnovni fond (novine)	- 70 naslova (838 br.)
Serijske publikacije - Osnovni fond (dnevne novine)	- 3 naslova (1.059 br.)
Serijske publikacije - Zbirka „Montenegrina“ (časopisi)	- 118 naslova (303 br.)
Serijske publikacije - Zbirka „Montenegrina“ (novine)	- 70 naslova (782 br.)
Serijske publikacije - Zbirka „Montenegrina“ (dnevne novine)	- 3 naslova (1059 br.)
Monografske publikacije - Univerzitetska biblioteka	- 732 naslova
Serijske publikacije – Univerzitetska biblioteka (časopisi)	- 86 naslova (261 br.)
Serijske publikacije - Univerzitetska biblioteka (novine)	- 14 naslova (415 br.)
Serijske publikacije - Univerzitetska biblioteka (dnevne novine)	- 3 naslova (1.059 br.)

Reklamacija

Kada su u pitanju monografske i serijske publikacije, kontinuirano je vršeno reklamiranje prema odgovornim pravnim i fizičkim licima za publikacije izdate, ne samo u ovoj kalendarskoj godini, već za više godina unazad. Po ustaljenoj praksi, prvo je upućen veliki broj telefonskih poziva, kojima smo opominjali na obaveze prema Biblioteci, a tamo gdje to nije dalo rezultate, reagovano je putem zvaničnog e-maila. Na neki od gore navedenih načina izvršeno je više od 300 reklamacija. Sprovedene aktivnosti na poslovima reklamiranja su rezultirale nabavkom bibliotečke građe koja je pobrojana u tabeli:

Monografske publikacije	- 859 naslova (3795 primjeraka)
Serijske publikacije	- 72 naslova (433 br.)

Poklon

U 2023. godini je bilo 54 individualna darodavca, kolektivnih darodavaca je bilo 20. Izdvojili bismo, kako po obimu tako i po vrsti građe, 4 značajnija poklona, i to poklone Biblioteke Ekonomskog fakulteta u Podgorici, Narodnog muzeja Crne Gore, Marka Jelića, Veselina Draškovića.

Monografske publikacije	- 686 naslova (975 primjeraka)
Serijske publikacije	- 42 naslova (138 br.)

Kupovina

Kupovina bibliotečke građe je kontinuirano obavljana i u 2023. godini.

Monografske publikacije	- 261 naslova (265 primjeraka)
-------------------------	--------------------------------

Međunarodna razmjena

Ostvareni rezultati za nabavku publikacija međunarodnom razmjenom su sljedeći:

Primljeno	Poslato
Monografske publikacije - 2.856 naslova	Monografske publikacije - 1117 naslova
Serijske publikacije - 573 naslova (4695 br.)	Serijske publikacije - 305 naslova (2673 broja)

Nacionalni ISSN centar

U ovoj kalendarskoj godini je ukupno urađeno 455 ISSN zapisa (406 retroaktivno za naslove koji su prestali da izlaze) i dodijeljeno 455 ISSN brojeva. Takođe, uneseno je 337

modifikacija u postojeće zapise (gašenje naslova, promjene koda za jezik, promjene URL, povezivanje naslova...).

Pokloni Nacionalne biblioteke Crne Gore „Đurđe Crnojević“

NBCG je i ove godine poklonila veliki broj publikacija raznim institucijama, ukupno 1.191 naslov, kao na primjer:

„Centru za kulturu“ – Cetinje 176 naslova;

MZ „Đinovići“ 175 naslova;

„Udruženju Crnogoraca Subotice“ 122 naslova;

JPU „Zagorka Ivanović“ 24 naslova;

JU OŠ „Rade Perović“ Velimlje 180 naslova... (**detaljan spisak opredijeljenih poklona u prilogu Izvještaja**)

REORGANIZACIJA FONDOVA

U protekloj kalendarskoj godini su postignuti sljedeći rezultati na reorganizaciji fondova Biblioteke:

Multiplikati monografskih publikacija	-	4244 naslova	6771 primjeraka
Multiplikati serijskih publikacija	-	73 naslova	2169 br.

BIBLIOGRAFIJE

Nacionalna biblioteka Crne Gore „Đurđe Crnojević“, kao nacionalni bibliografski centar, radi na izradi i publikovanju tekućih crnogorskih bibliografija.

„Crnogorska bibliografija : monografske publikacije : 1997.“

U protekloj godini završen je rad na rukopisu „Crnogorska bibliografija: monografske publikacije: 1997“. Prethodno je urađeno više probnih ispisa na kojima su vršene brojne intervencije (sortiranje UDK brojeva i grupa, ujednačavanje odrednica i pododrednica – predmetnih i imenskih, redigovanje zastupljenih registara i sl.). Ova bibliografija sadrži ukupno 1.809 bibliografskih jedinica. Ovim rukopisom se nastavlja popunjavanje neobrađenog perioda od završetka projekta retrospektivne „Crnogorske bibliografije : 1494-1994. godine“ pa do početka kontinuiranog rada na tekućoj bibliografiji knjiga, odnosno 2002. godine. Zapis i za ovaj rukopis kumulirani su iz lokalne baze i sa hosta COBIB.CG. Dio zapisa je preuzet putem COBISS.Net-a iz elektronskih baza nacionalnih centara država u okruženju. Takođe, korišćene su i sveske tekuće „Bibliografije Jugoslavije: monografske publikacije: 1997.“ u izdanju Jugoslovenskog bibliografskog instituta iz Beograda. Iz pomenute bibliografije preuzete su bibliografske jedinice crnogorskih autora čija djela su objavljena van Crne Gore, kao i zapisi čija se sadržina odnosi na Crnu Goru i njene građane. Na kraju, uz podršku programa za automatsko kreiranje web prezentacije urađeno je elektronsko izdanje ovog rukopisa, koje je dostupno na sajtu www.nbcg-digitalnabibliografija.me.

„Crnogorska bibliografija : monografske publikacije : 2021.“

U prethodnoj godini rađeno je i na rukopisu „Crnogorska bibliografija: monografske publikacije: 2021.“. Do sada je prikupljeno 1.646 zapisa iz lokalne baze i sa hosta (odrađena su

obilježavanja internim oznakama, redakcija UDC indeksa i kataloške ispravke na zapisima u skladu sa programskom kontrolom pogreške).

„Crnogorska bibliografija : prilozi u serijskim publikacijama i zbornicima : 2022.“

Nastavljen je i završen rad na rukopisu tekuće „Crnogorske bibliografije: prilozi u serijskim publikacijama i zbornicima : 2022.“. Prilozi iz časopisa i zbornika radova su popisivani bez selekcije, dok su za odabir članaka iz dnevnog lista „Pobjede“ i revijalnih izdanja korišćeni „Kriterijumi za odabir priloga iz crnogorske periodike“, koji podrazumijevaju strožiju selekciju. Ova bibliografija sadrži ukupno 6.009 bibliografskih jedinica. Uz podršku programa za automatsko kreiranje web prezentacije, urađeno je elektronsko izdanje ovog rukopisa, koje je dostupno na sajtu www.nbcg-digitalnabibliografija.me.

„Crnogorska bibliografija : prilozi u serijskim publikacijama i zbornicima : 2023.“

Započet je i rad na još jednom novom rukopisu „Crnogorska bibliografija: prilozi u serijskim publikacijama i zbornicima : 2023.“. U proteklom periodu popisivani su prilozi iz crnogorskih časopisa i revijalnih izdanja koji su u Biblioteku pristigli u periodu januar-decembar 2023. godine. U protekloj godini za ovu bibliografiju je kreirano 3.150 bibliografskih zapisa.

U prošloj godini ukupno je kreirano 4.232 zapisa članaka i za iste je urađeno 3.150 normativnih zapisa u CONOR bazi.

Takođe, bibliografi su kontinuirano, često i van radnog vremena, radili na indeksiranju članaka da bi izašli u susret izdavačima, Ukupan broj izrađenih UDK brojeva je 337.

Pregled ostvarenih rezultata:

1.	Obrada članaka u elektronskom katalogu (katalogizacija, klasifikacija i predmetizacija)	3.534
2.	Obrada članaka u elektronskom katalogu (katalogizacija, klasifikacija i predmetizacija) na stranim jezicima	423
3.	Obrada članaka u elektronskom katalogu (katalogizacija i klasifikacija)	275
4.	Preuzimanje zapisa članaka iz COBIB.CG	15
5.	Preuzimanje zapisa monografskih publikacija putem COBISS.Net-a	390
6.	Evidentiranje bio-bibliografskih podataka za novootkrivene crnogorske autore	98
7.	Evidentiranje knjiga deziderata za zbirku „Montenegrina“	474
8.	UDK klasifikacija članaka	337
9.	Kreiranje normativnih zapisa u CONOR bazi	4.699
10.	Upoređivanje označenih zapisa iz tekućih bibliografija drugih zemalja sa bazom COBIBB.CG	2.203
11.	Obilježavanje zapisa internim oznakama za potrebe nacionalnih bibliografija	6.575
12.	Kataloške ispravke na zapisima (programska kontrola) kumuliranim u bazi za nacionalne bibliografije	3.110
13.	Redakcija UDK (pp 675abc) indeksa za potrebe ispisa tekućih bibliografija	1.531

ODJELJENJE ZA KORIŠĆENJE I ČUVANJE FONDOVA

Rukovodilac Dragana Marković

Odjeljenje je u toku 2023. godine raspolagalo sljedećom kadrovskom strukturu:

- rukovodilac odjeljenja;
- 3 bibliotekara sa VSS (2 sa stručnim zvanjem viši bibliotekar)
- 4 knjižničara nivo kvalifikacije (IV-1) stručne spreme
- 3 knjigovesca nivo kvalifikacije (IV-1) stručne spreme,
- 1 radnik na pomoćnim poslovima nivo kvalifikacije (III) stručne spreme.

U odjeljenju se obavljaju poslovi koji podrazumijevaju smještaj i korišćenje publikacija koje pripadaju fondovima Nacionalne biblioteke. Odjeljenju pripada Knjigovezačka radionica i fotokopirnica.

Realizovani su najznačajniji djelovi programa: prijem korisnika; pružanje informacija korisnicima na osnovu autorskog, stručnog i predmetnog kataloga, lično i putem zahtjeva; obuka korisnika u pretraživanju informacija preko sekundarnih izvora; provjera monografskih publikacija dobijenih putem poklona, iz fonda multiplikata i dr., u lisnom katalogu i preusmjeravanje u Odjeljenje obrade bibliotečke građe; kopiranje i skeniranje građe za korisnike; priprema građe za snimanje emisija TVCG 1; priprema građe za potrebe izložbi Nacionalne biblioteke; realizovanje međubibliotečke pozajmice; realizovanje međunarodne pozajmice; smještaj novih monografskih i serijskih publikacija u Osnovni i fond „Montenegrina“; preusmjeravanja građe iz Osnovnog fonda u druge fondove, izdavanje i evidentiranje naslova iz magacina izdanja NBCG i Fototipskih izdanja, izdavanje građe po nalogu za sajmove knjiga, prodaju i poklon; reorganizovanje fonda izdanja NBCG.

Tokom godine se nastavila revizija Fonda crnogorskih novina i dio naslona novina bivše SFRJ; Započeto je unošenje zapisa iz drugih elektronskih baza i sistem COBISS.Net-a na osnovu listića iz autorskog kataloga, započet je rada na organizovanju trajnog smještaja stučnog kataloga (UDK); složeni su i arhivirani stari korisnički kartoni; počelo se sa pisanjem opomena korisnicima van Biblioteke, koji imaju zadužene knjige prema spisku dobijenom sa revizije, kao i našim bivšim i sadašnjim radnicima prema podacima iz starih korisničkih kartona i interne kartoteke; započet je rad na reorganizovanju magacina izdanja NBCG; započeti su poslovi elektronske pozajmice u segmentu COBISS3/Pozajmica.

U knjigovezačkoj radionici izrađivane su pokretne korice za Osnovni i fond „Montenegrina“; šivenje dnevnih novina za Osnovni i fond „Montenegrina“; popravka poveza knjiga; prepovez novina; izrada kutija za potrebe odjeljenja. U knjigoveznici nije moguće vršiti izradu kožnog poveza jer nedostaje specijalista knjigovezaca za te poslove. U tom kontekstu je neophodno organizovati obuku za ovaj segment rada Biblioteke, jer postoji izražena potreba za prepovezivanjem ili povezivanjem starih knjiga i stare periodike.

Tokom 2023. godine, rađeni su organizacioni i administrativni poslovi, prisustvovanje sjednicama Stručnog vijeća, organizovanje rada pripravnice u NBCG (upoznavanje sa fondovima i radom odjeljenja).

Zaposleni ovog Odjeljenja su prisustvovali kursevima za edukaciju, Međunarodnoj konferenciji za bibliotekare, arhiviste i muzeologe. Ugostili smo kolege iz Crne Gore i regionala, kao i učenike i studente iz vaspitno-obrazovnih ustanova Crne Gore.

Pored stručnih bibliotečkih poslova tokom godine posvetila se pažnja na novom označavanju kataloških kutija starog lisnog kataloga. Završeno je detaljno čišćenje depoa na svim spratovima.

Nerealizovani poslovi Odjeljenja su: Nastavak revizije fond serijskih publikacija - časopisa; revizija fonda "Montenegrina", koja je neophodna; nije adekvanto uložena IV i IV a signatura; nije izvršena sanacija podova u kancelariji za prijem korisnika i čitaonici.

PREGLED OSTVARENIH REZULTATA RADA

POPUNJAVANJE FONDOVA - MONOGRAFSKE PUBLIKACIJE	
Osnovni fond	- 3139 nasl.
Fond "Montenegrina"	- 2550 nasl.
PERIODIČNE PUBLIKACIJE	
Novine i časopisi	- 191 nasl. - 558 sv. - 1123 br.
Preusmjerena građa iz Osnovnog fonda u fond "Montenegrina"	
Monografske publikacije	- 1460 nasl.
Serijske publikacije	- 5 naslova, 558 svesaka, 1123 brojeva
KORIŠĆENJE BIBLIOTEČKE GRAĐE	
Novih korisnika (godišnja članarina 24, godišnja besplatna 26, mjesечna 23, trodnevna 75)	- 140
Broj posjetilaca	- 1830
Broj zaduženih i razduženih knjiga - I sign. 2592 publ. - II sign. 1428 publ.	- 6251

- III sign. 501 publ. - IV sign. 40 publ. - IVa sign. 36 publ. - V sign. 1337 publ. - Fond "Montenegrina" 317 publ.	
Broj zaduženih i razduženih svesaka novina	- 726 naslova (1840 svesaka)
Broj zaduženih i razduženih časopisa	- 554 naslova, 6611 brojeva
Članske karte	- 140
Novi kartoni	- 160
Skeniranje	- 2122 skenova
Fotokopiranje (za korisnike 13868, za zaposlene 200, za odjeljenja 400)	- 14468 kopija
Usmene informacije	- 3986
Pisane bibliografske informacije	- 269
Obuka korisnika u pretraživanju informacija preko sekundarnih izvora	- 118
Provjera monografskih publikacija u lisnom katalogu (dobijene putem poklona, provjera knjiga iz fonda multiplikata i dr.)	- 2478
KATALOŠKA OBRADA	
RETROAKTIVNI UNOS MONOGRAFSKIH PUBLIKACIJA	
Preuzeto zapisa	- 204
Kreiranje zapisa	- 230
Kreiranje zapisa u CONOR bazi	- 627
Unos inventarnog broja, datuma inventarisanje, štampanje i lijepljenje naljepnica	- 1548
KNJIGOVEZAČKA RADIONICA	
Šivenje dnevnih novina za osnovni fond i zbirku „Montenegrina“	- 757 sv.

Pripremljeno pokretnih korica za osnovni fond i zbirku „Montenegrina“	- 1297
Popravka poveza knjiga	- 41 knjige
Prepovez novina	- 199 sv.
Izrada kutija za potrebe odjeljenja	- 16 kutij sa poklopcem
KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKE MJERE	
Osnovni fond časopisa - sprovodenje konzervatorskih mjera na oštećenim primjercima	- 5 primjeraka
MEĐUBIBLIOTEČKA POZAJMICA	
Zahtjeva	- 58
Zaduženo po zahtjevu	- 388
Razduženo po zahtjevu	- 370
MEĐUNARODNA POZAJMICA	
Poslato	- 40 skeniranih str.
Primljeno (za korisnike NBCG)	- 54 skeniranih str.
FOND IZDANJA NBCG (izdato putem naloga)	
Naslova	- 227
Primjeraka	- 1246
FOND FOTOTIPSKIH NBCG (izdato putem naloga)	
Naslova	- 48
Primjeraka	- 135
IZLOŽBE	
Realizovane izložbe tokom 2023. godine	- tokom priprema izložbi pregledano je 1052 monografskih publikacija
REORGANIZACIJA FONDA FOTOTIPSKIH IZDANJA	

Naslova	23
Primjeraka	3489
REORGANIZACIJA STRUČNOG (UDK) KATALOGA	
Reorganizovan je kompletan stručni katalog (250 kataloških kutija), radi bolje preglednosti	- 50 kutija (oko 47500 listića)
Urađena redakcija stručnog kataloga, u okviru kojih je: presloženo, numerisano, ispisane nove i adekvatne legende koje odgovaraju njenom sadržaju; plastificirani međaši u kutijama i ispravljene uočene greške u indeksima; povučeni duplikati listića i rukopisni listići.	
REVIZIJA FONDA SERIJSKIH PUBLIKACIJA (Fond crnogorskih novina i dio naslova novina bivše SFRJ)	
Presigniranje i smještaj	- 449 nasl. - 789 sv.
IZMJEŠTANJE NOVINA BIVŠE SFRJ	
Sign. 689-791 – III sprat depoa	- 187 naslova, oko 5000 svesaka
PROVJERA GRAĐE U PRIJEMNIM I SIGNATURNIM INVENTARIMA	
Kontrolisano kroz prijemne i signature inventare	- oko 500 jedinica bibli. građe
SREĐIVANJE STARIH KORISNIČKIH KARTONA	
Sređivanje dijela kartoteke korisnika NBCG, od najstarijih do 2023; hronološki raspoređeni, azbućeni u okviru 4 kutije i arhivirani u čitaonici NBCG	- 3311 korisnička kartona
OPOMENE KORISNICIMA	
Opomene za nevraćene publikacije (zaposleni, korisnici i međubibliotečka pozajmica)	- 185

ODJELJENJE ZA STRUČNU OBRADU BIBLIOTEČKE GRAĐE I POSEBNE ZBIRKE

Rukovodilac Dragana Mirković

I Odjeljenje je u toku 2023. godine raspolagalo sljedećom kadrovskom strukturu:

- rukovodilac Odjeljenja
- 4 bibliotekara savjetnika
- 4 viša bibliotekara
- 2 bibliotekara
- 2 knjižničara

II Zbog povećanog obima posla:

iz Odjeljenja nacionalnog fonda, legata, stare i rijetke knjige angažovani su

- 1 bibliotekar savjetnik
- 1 viši bibliotekar

iz Odjeljenja za bibliotečko informacioni sistem i digitalizaciju

- 1 viši bibliotekar
- 1 bibliotekar

U Odjeljenju za stručnu obradu bibliotečke građe i posebne zbirke vrše se sledeći poslovi: prijem monografskih publikacija, tehnička obrada i razvrstavanje knjiga po formatu, automatsko inventarisanje i signiranje, preuzimanje, obrada i redakcija monografskih publikacija, preuzimanje, obrada i redakcija serijskih publikacija, obrada posebnih zbirki (kartografsko-geografska zbirka, muzička zbirka, likovno-grafička zbirka i zbirka neknjižne građe), dodjela ISBN i ISMN brojeva, izrada CIP zapisa po međunarodnim standardima za: monografske publikacije - ISBD(M), za serijske publikacije – ISBD(CR), za štampane muzikalije – ISBD(PN), za elektronske publikacije – ISBD(ER), za neknjižnu građu - ISBD(NBM), za kartografsku građu- ISBD(CM).

Stručne poslove u Odjeljenju obavlja ukupno 13 izvršilaca: rukovodilac Odjeljenja – bibliotekar savjetnik, četiri bibliotekara savjetnika, šest bibliotekara (jedan bibliotekar je angazovan zbog obima posla iz drugog odjeljenja) i dva knjižničara. Zbog povećanog obima posla tokom godine su angažovani jedan bibliotekar savjetnik i tri bibliotekara iz Odjeljenja nacionalnog fonda, legata, stare i rijetke knjige i Odjeljenja za bibliotečko informacioni sistem i digitalizaciju. Upravnjena su dva radna mjesta: bibliotekar redaktor na redakciji i izradi kataloških zapisa za serijske publikacije i bibliotekar redaktor na poslovima organizacije, uređivanja i popunjavanja Kartografsko-geografske zbirke i Zbirke neknjižne građe.

Plan rada Odjeljenja za stručnu obradu bibliotečke građe i posebne zbirke za 2023. godinu je realizovan i to se prezentuje u ovom Izvještaju. Sredinom decembra 2022. godine u sistemu COBISS.CG započet je rad u CONOR bazi podataka (normativna datoteka ličnih imena), što je podrazumijevalo obuku bibliotekara i bibliotekara redaktora, kao i sticanje licenci za rad. Normativna kontrola podrazumijeva detaljnu pretragu i unošenje važnih biografskih informacija za svakog autora unutar bibliografskog zapisa.

Prijem, obrada i redakcija monografskih publikacija

U periodu od 11.12. 2022. godine do 11.12.2023. godine 4310 putem obaveznog primjerka, razmjenom, poklonom i kupovinom dobijeno je monografskih publikacija. Poslije izvršene provjere elektronskog i lisnog kataloga, 4190 publikacija je uloženo u muzejski i osnovni fond NBCG. Iz magacina viškova i Odjeljenja nacionalnog fonda, legata i stare i rijetke knjige u "Montenegrinu" i osnovni fond uusmerene su 172 monografske publikacije. U Likovno grafičku zbirku putem obaveznog primjerka i poklonom dobijeno je 226 plakata (263 primjerka), 126 kataloga (377 primjeraka) i 5 gravura; u Zbirku muzikalija putem obaveznog primjerka i poklonom dobijeno je 5 muzičkih CD-ova (20 primjeraka) i 10 naslova štampanih muzikalija (15 primjeraka); u Kartografsko - geografsku zbirku putem poklona i razmjenom dobijeno je 2 atlasa, 4 plana grada, 1 album geografskih karata i 43 razglednice.

Dva knjižničara rade na poslovima prijema, evidentiranja, tehničke obrade, kontrole ispravnosti primjerka, razvrstavanju knjiga po formatu i po potrebi preuzimanju kreiranih zapisa iz drugih elektronskih kataloga u sistemu COBISS.Net. Automatski signiraju i inventarišu monografske publikacije, ispisuju kontrolne kartone za topografski katalog i lijepo naljepnice sa termalnog štampača.

Šest bibliotekara preuzimaju elektronske zapise publikacija iz drugih elektronskih kataloga u sistemu COBIB, kreiraju bibliografske i normativne zapise za publikacije dobijene putem obaveznog primjerka, razmjenom, poklonom i kupovinom. Kreiranje i redakciju bibliografskih i normativnih zapisa monografskih publikacija koje se usmjeravaju u muzejski fond, obavljaju dva bibliotekara redaktora privremeno raspoređena na to radno mjesto zbog povećanog obima posla.

Kreiranje, preuzimanje i dopuna zapisa za serijske publikacije dobijene svim vidovima nabavke, CIP zapise, ažuriranje godišta i unosu brojeva časopisa i novina radi jedan bibliotekar. Sa volonterima i pripravnicima angažovan je na reviziji i reorganizaciji osnovnog fonda novina i dnevnih novina. Uz to, koordinirao je rad knjižničara koji rade na unosu fonda u elektronski katalog i usko sarađivao sa bibliotekarom-redaktorom koji radi na dodjeli ISSN brojeva i međunarodnoj razmjeni publikacija. Tokom godine, završena je obrada svih dnevnih novina jugoslovenske produkcije u elektronskom katalogu, odnosno retroaktivno unos godišta i brojeva osnovnog fonda za koje je urađena revizija prethodne godine, jer nije bilo moguće ovaj posao raditi uporedno zbog izraženog nedostatka stručnog kadra na referatu serijskih publikacija.

Obrada posebnih zbirki

Bibliotekar-redaktor iz Zbirke muzikalija kreira bibliografske zapise za gramofonske ploče u elektronski katalog u sistemu COBISS.Net, kao i normativne zapise u CONOR-u. Bibliotekar-redactor iz Likovno-grafičke zbirke u elektronski katalog u sistemu COBISS.Net kreira bibliografske zapise za stare crnogorske plakate. Cilj je da se brojna građa (štampane muzikalije, ploče, zvučne kasete, CD-ovi, DVD, VHS kasete, pozorišni, filmski, muzički plakati, veliki broj kataloga i razglednica sa umjetničkim sadržajem) iz navedenih zbirki na ovaj način prezentira javnosti. Kada su u pitanju Zbirke neknjižne građe i Kartografsko-geografska zbirka, postoji kadrovski problem jer je bibliotekar-redaktor iz Zbirke neknjižne građe privremeno raspoređen

kao bibliotekar-redaktor bibliografskih i normativnih zapisa u elektronski katalog monografskih publikacija, dok je mjesto bibliotekara-redaktora Kartografsko-geografske zbirke upražnjeno. Građa iz Zbirke neknjižne građe nije ni fizički objedinjena, dok je većina građe Kartografsko-geografske zbirke elektronski obrađena i dostupna za korišćenje.

ISBN Agencija i izrada CIP zapisa za monografske publikacije

Na poslovima izrade CIP zapisa (bibliografski i normativni zapisi), dodjeli ISBN brojeva, izradi i slanju bar kodova, radila su tri bibliotekara-redaktora uključujući i rukovodioca Odjeljenja za stručnu obradu bibliotečke građe i posebne zbirke. Broj zahtjeva za izradu CIP-zapisa za monografske publikacije iznosi 1268. Bibliotekar-redaktor zadužen za vođenje agencije, uradio je godišnji izvještaj o broju novih registrovanih izdavača po grupama koji je dostavljen Međunarodnoj ISBN agenciji sa sjedištem u Londonu. Registrovano ih je 91. Izrađen je i poslat izvještaj o crnogorskim izdavačima za PIID (Adresar izdavača uključenih u sistem ISBN) za 2023. godinu. Radilo se i na arhiviranju zahtjeva za izradu CIP-a u odgovarajuće registratore. Sa službom računovodstva je obavljana svakodnevna komunikacija vezana za naplatu usluga i ažuriranje evidencija o izmirenim obavezama. Već treću godinu u elektronskom obliku na sajtu Nacionalne biblioteke Crne Gore "Đurđe Crnojević", izlazi serijska publikacija CIP informator – monografske publikacije, koja obuhvata cijelokupnu produkciju CIP zapisa izrađenih u mjesecu za koji se Informator objavljuje. Za 2023. godinu je objavljeno 12 brojeva CIP informatora.

Ostali poslovi

Osim navedenih, kontinuirano su obavljani i sljedeći poslovi: Izrada i slanje statističkih podataka (monografske publikacije) za MONSTAT; organizacioni poslovi; učešće u Komisijama: Komisija za dodjelu licenci, Komisija za katalogizaciju; Komisija za izmjenu Pravilnika o normama; prisustvo sjednicama i aktivno učestvovanje u radu Stručnog vijeća; rad na administrativnim poslovima; prisustvo promocijama knjiga, izložbama, internet seminarima koji su organizovani za nacionalni centar COBISS koji je u mreži COBISS.net; prisustvo Regionalnom sastanku balkanskih ISBN agencija u Beogradu; prisustvo Međunarodnoj konferenciji bibliotekara, arhivista i muzeologa; izrada i slanje Izvještaja i Programa rada Odjeljenja za stručnu obradu bibliotečke građe i posebne zbirke.

PREGLED OSTVARENIH REZULTATA

I. Publikacije dobijene putem obaveznog primjeraka, razmjenom, poklonom i kupovinom

Način nabavke	"Montenegrina"	Osnovni fond
Obavezni primjerak	1161	1181
Razmjena	49	441
Poklon	426	667
Kupovina	103	162

Obrada bibliotečke građe u elektronskom katalogu
MONOGRAFSKE PUBLIKACIJE

Vrsta poslova	Broj zapisa u elektr. katalogu
Kreiranje novog zapisa (na našem jeziku) <ul style="list-style-type: none"> - kataloška, predmetna i UDK obrada - kataloška i UDK obrada 	2816
Kreiranje novog zapisa (na stranim jezicima) <ul style="list-style-type: none"> - kataloška, predmetna i UDK obrada - kataloška i UDK obrada 	
Dopuna preuzetih zapisa iz drugih baza	2333
Unošenje lokacijskih podataka na postojeće zapise	915
Redakcija zapisa sa kataloškom, predmetnom i UDK obradom	2680
Unos zapisa iz drugih elektronskih baza u sistem COBISS. Net na osnovu listića iz starog autorskog kataloga	5689
Izrada normativnih zapisa u CONOR bazi (kreirani i redigovani)	6720

Obrada bibliotečke građe u elektronskom katalogu

SERIJSKE PUBLIKACIJE

Serijske publikacije	Naslovi	Godišta	Brojevi	Sveske
Novi naslovi	119			
Preuzeti naslovi	244			
Dopunjeni zapisi	173			
Poklon	1	1	1	
Razmjena	28	62	135	
Unos polja 996/997	205	820	4928	
Promjene u polju 996/997	131	652	3696	
Revizija i reorganizacija novina, signiranje i smještaj	489			1021

Revizija i tehnička obrada	2			35
-------------------------------	---	--	--	----

***Obrada bibliotečke građe u elektronskom katalogu
POSEBNE ZBIRKE***

Vrsta poslova	Gramofonske ploče	Plakati (crnogorski pozorišni)
Kreiranje novog zapisa sa kataloškom, predmetnom i UDK obradom	27	451
Redakcija zapisa sa kataloškom, predmetnom i UDK obradom	419	
Normativni zapisi u CONOR bazi (kreirani i redigovani)	567	

CIP zapisi, ISBN

Vrsta publikacija	Monografske publikacije	Serijske publikacije	Muzički CD	On line publikacije	Štampane muzikalije
Izrada CIP zapisa	1176	4	6	80	2

Uključivanje izdavača u ISBN bazu	91
Dodjela ISBN-a	1256
Dodjela ISMN-a	2
Izrada bar coda	1215

SEKTOR ZA PRAVNE, FINANSIJSKE I OPŠTE POSLOVE

ODJELJENJE ZA PRAVNE I OPŠTE POSLOVE

Rukovodilac Milena Vučeraković

Normirana kadrovska struktura Odjeljenja:

Broj izvršilaca: 13 po Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji, br. 02-2338 od 22.08.2019. godine (u daljem tekstu: Pravilnik), uz napomenu da je faktičko stanje uposlenih izvršilaca: 11.

Faktička kadrovska struktura i nazivi radnih mjesta:

VSS –VII1: Milena Vučeraković, diplomirani pravnik, *rukovodilac Odjeljenja*, Martinović Marko, Spec. osnovnog menadžmenta, *Odgovorno lice za poslove zaštite*;

SSS - IV1: Karan Svetlana, *administrativni tehničar*; Borilović Dušan, *portir – radnik na obezbeđenju*, Batrićević Željko, *čuvar*; Popović Milo, *čuvar*;

SSS – III1: Vujović Božo, Milić Vukašin, Bigović Milutin, Roganović Slobodan, *čuvare* i Kaluđerović Pero, *vozač*.

Na dan 31.12.2023. godine, nijesu popunjena radna mjesta:

- Poslovni sekretar i odnosi sa javnošću (1 izvršilac);
- Portir - radnik na obezbjedjenju (1 izvršilac).

Napomena: U Odjeljenju su bila angažovana tri izvršioca po osnovu ugovora o djelu, dva u toku cijele godine, zaključno sa 04.12.2023. godine, a treći u periodu od 19.06.2023. godine do 23.11.2023. godine, radi zamjene privremeno odsutnog zaposlenog.

Za popunjavanje slobodnih radnih mesta: portir - radnik na obezbjedjenju i čuvar, tražena je saglasnost od nadležnih organa za raspisivanje oglasa, i nakon što je dobijena, sprovedena je procedura popune upražnjenih radnih mesta i zaključeni su ugovori o radu na neodređeno vrijeme, dana 04.12.2023. godine.

Pravno - kadrovski poslovi

U Odjeljenju za pravne i opšte poslove u izvještajnom periodu poslovi su se obavljali u skladu sa Pravilnikom, a u pitanju su:

- *pravno - kadrovski poslovi*;
- *administrativni poslovi*;
- *poslovi obezbjedenja objekata*.

Slijedeći navedenu koncepciju poslova, najvažnije aktivnosti Odjeljenja tokom 2023. godine, su:

Pravno - kadrovski poslovi

- Normativne aktivnosti

Ovi poslovi su se obavljali u skladu sa pozitivnim zakonskim propisima iz oblasti radno - pravnih odnosa, kako u skladu sa *Zakonom o radu*, tako i shodno drugim zakonskim i podzakonskim aktima, kao i aktima Biblioteke, a koje u svakodnevnom radu treba konsultovati i, po potrebi, primjenjivati.

Poslovi koji su pojedinačnim rješenjima i odlukama određeni za izvršavanje rukovodiocu ovog Odjeljenja i koji se permanentno i u strogo određenim procedurama i rokovima obavljaju, tiču se *Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru* (Sl. list CG, br. 75/18), *Zakona o sprječavanju korupcije* (Sl. list CG, br. 53/14), *Zakona o slobodnom pristupu informacijama* (Sl. list CG, br. 44/12 i 30/17), *Zakona o stručnom osposobljavanju lica sa stečenim visokim obrazovanjem* (Sl. list CG, 38/12), *Zakona o volonterskom radu* (Sl. list CG, br. 26/10, 31/10, 14/12 i 48/15).

U Odjeljenju se izrađuju sva rješenja, odluke, uputstva, ugovori, potvrde, itd, kako za zaposlene, tako i za treća lica. U vezi s tim, po raznim osnovama donijeto je 522 rješenja, 51 odluka, 27 potvrda i 157 ugovora i aneksa ugovora.

Sprovedena je procedura zapošljavanja lica po osnovu saglasnosti Ministarstva finansija, te je na neodređeno vrijeme zaposleno pet lica.

Sprovedena je procedura izricanja mjere opomena, za lakšu povredu radne dužnosti, za 2 zaposlenih, zatim 2 novčane kazne u vremenskom trajanju od jednog mjeseca, za ponavljanje lakše povrede radne obaveze i 1 novčana kazna za težu povredu radne obaveze – neizvršavanje radnih zadataka.

Takođe, pokrenuta su i dva sudska postupka protiv Biblioteke, od strane zaposlene protiv koje su izrečene mjere zbog povrede radne obaveze.

Završena je procedura otpisa starog i rashodovanog namještaja, opreme i ostalog sitnog inventara.

Knjiga procedura se upotpunjava shodno kadrovskim mogućnostima i faktičkim uslovima. Usvojena su dvije nove procedure: Interno pravilo o korišćenju godišnjih odmora u Biblioteci i Interna procedura o načinu trebovanja i evidenciji kancelarijskog materijala;

- Kadrovske aktivnosti

Kadrovski podaci na nivou Biblioteke: na kraju izvještajnog perioda, ukupan broj zaposlenih je 81, kao i još 4 lica angažovanih po ugovoru o djelu i 1 lice angažovano po ugovoru o dopunskom radu i 1 lice po osnovu ugovora o volonterskom radu.

U međuvremenu, tokom godine, kadrovske promjene su bile sljedeće: za jednog zaposlenog je prestao radni odnos po sili zakona, na osnovu sticanja uslova za odlazak u starosnu penziju, dok je pet zaposlenih je dobilo ugovor o radu na neodređeno vrijeme.

Služba je pratila izmjene zakona, posebno onih koje je bila u obavezi da primjenjuje neposredno ili primjenom odgovarajućih podzakonskih akata.

Kako je došlo do promjene Granskog kolektivnog ugovora za oblast kulture dana 27.03.2023. godine, tako je služba sačinjavala odgovarajuće anekse na postojeće ugovore o radu za sve zaposlene.

Izrađen je veliki broj rješenja po raznim osnovama (prekovremeni rad, noćni rad, komisije, radne grupe, jubilarne nagrade, pomoć zaposlenima, nadoknade, godišnji odmori), kao i potvrda za vezano za radno pravni status i slične podatke.

U skladu sa Pravilnikom o sadržini jedinstvene prijave za registraciju poreskih obveznika, obveznika doprinosa i osiguranika u centralni registar (Sl. list CG, br.10/10 i 32/10), obrađeno je i dostavljeno Poreskoj upravi Crne Gore 8 predmeta za zaposlene (prijave, odjave, prijave na zdravstveno osiguranje članova porodice osiguranika, promjene podataka i sl.).

- Poslovi vezani za upravljanje Bibliotekom

Održano je 6 sjednica Stručnog vijeća na kojima su razmatrana najvažnija pitanja iz poslovanja Biblioteke, o čemu je služba sačinila zapisnike. Osim toga, svakog mjeseca održava se sastanak rukovodilaca odjeljenja povodom izvještaja o prisutnosti zaposlenih, kao i svakodnevna komunikacija sa Upravom biblioteke na rješavanju tekućih problema i zadataka.

Kako je u ovoj godini formiran novi Savjet NBCG, održane su i dvije sjednice.

- Ostale aktivnosti

U skladu sa *Zakonom o stručnom osposobljavanju lica sa stečenim visokim obrazovanjem* (Sl. list CG, br. 38/12), Ministarstvu kulture, prosvjete, nauke i sporta su dostavljene prijave o potrebnom broju korisnika za 2023. godinu.

U izvještajnom periodu po Programu stručnog osposobljavanju shodno gore navedenom propisu, dvoje lica je obavljalo stručno osposobljavanje, za koje je Služba sačinjavala mjesecne izvještaje i dostavljala ih Upravi za kadrove Crne Gore na dalju proceduru.

Administrativni poslovi

Ove poslove u Odjeljenju, prema Pravilniku, predviđeno je da obavljaju dva izvršioca: *Poslovni sekretar i odnosi s javnošću i administrativni tehničar*.

Arhivarski poslovi obavljaju se u skladu sa Zakonom o kancelarijskom poslovanju, kao i niz dodatih aktivnosti. U ovom periodu je:

- u djelovodnom protokolu zavedeno ukupno 4532 akata;
- predato Pošti Cetinje 396 pošiljki;
- službi za finansijsko – računovodstvene poslove predato 1100 akata;
- preko interne knjige pošte zaposlenima predato 112 akata.

Poslovi Vozaca, koji se po prirodi posla ne mogu svrstati u administrativne, ali su svakako neraskidiv dio procesa rada gore navedenog, obavlja zaposleni sa odgovarajućom kvalifikacijom, i najčešće je njegov rad sveden na distribuciju pošiljki, prkupljanje bibliotečkog materijala od štampara i izdavača sa teritorije Crne Gore i sl.

Poslovi obezbjeđenja objekata

Ovaj segment poslovanja obavlja 9 izvršilaca (6 lica na poslovima čuvara zgrada, 2 na poslovima portir - radnik na obezbjeđenju i 1 lice na radnom mjestu - odgovorno lice za poslove zaštite). Takođe, kako je već navedeno, na dan 31.12.2023. godine, nije popunjeno radno mjesto portir - radnik na obezbjeđenju.

Shodno *Zakonu o zaštiti imovine i lica* (Sl. list CG, br. 43/18), zgrade bivšeg Italijanskog i Francuskog poslanstva spadaju u kategoriju obavezno štićenih objekata jer se u njima nalaze fondovi od izuzetnog značaja za nauku, kulturu i umjetnost, pa je u tom smislu preduzeto niz aktivnosti, a sve u cilju opredjeljenja kako ubuduće adekvatno organizovati službu zaštite objekata.

Shodno *Zakonu o zaštiti i spašavanju*, kojim je detaljno definisana tehnička zaštita, postojeći protivpožarni sistem i protivpožarni aparati su redovno servisirani, a kupljeno je 6 novih. Ipak, naglašava se da, s obzirom na kvadraturu poslovnog prostora Biblioteke, broj prtvipožarnih aparata treba povećati.

Instalirani spoljašnji video nadzor na zgradi biv. Italijanskog poslanstva ne omogućava pokrivenost čitavog prostora, tako da je neophodna stalna pozornost radnika na obezbjeđenju.

Rezime i moguće mjere za poboljšanje rezultata rada

U prethodnom periodu prisustvo većeg broja izvršilaca ovog odjeljenja je bilo redovno. Najveći problem su redovna odsustva čuvara po osnovu godišnjih odmora i odsustva iz zdravstvenih razloga, jer to iziskuje angažovanje trećih lica i njihovo plaćanje po ugovorima, što opterećuje opredijeljena sredstva Biblioteke.

Izraženo je angažovanje u svim segmentima Odjeljenja kada su u pitanju sve aktivnosti koje se preduzimaju, kako od strane same Biblioteke, tako i kada su u pitanju treća lica (konsultantske usluge, saradnja sa srodnim ustanovama, itd).

Značajno je upotpunjavana Knjiga procedura, a poznato je da što više uređenosti u svim segmentima rada u Biblioteci, doprinosi efikasnosti, suzbijanju konflikata i smanjenju rizika.

Treba naglasiti da sredstva koja su opredijeljena Budžetom nijesu dovoljna za puno aktivnosti, mjera i ulaganja koja bi trebalo uraditi, preko službi ovog Odjeljenja, a koje su zakonima propisane, kao npr. neprilagođenost objekata licima sa invaliditetom.

ODJELJENJE ZA FINANSIJSKO-RAČUNOVODSTVENE POSLOVE

Rukovodilac Maja Muhadinović

Kadrovska strukturu odjeljenja čine:

rukovodilac Odjeljenja za finansijsko-računovodstvene poslove, računovođa, knjigovođa, službenik za javne nabavke, dva zaposlena raspoređena na radnom mjestu ložač, pet radnika na održavanju higijene, kafe kuvarica i domar.

Finansijsko-računovodstveni poslovi

Finansijsko računovodstveni poslovi su se u 2023. godini odvijali po predviđenom planu.

U izvještajnom periodu (01.01.2023 - 31.12.2023. godine) u Odjeljenju za finansijsko-računovodstvene poslove realizovani su:

- Izvještaj o radu za Odjeljenje za finansijsko – računovodstvene poslove za 2022. godinu;
- Program rada za Odjeljenje za finansijsko – računovodstvene poslove za 2023. godinu;
- Finansijski plan JU NBCG „Đurđe Crnojević“ za 2023. godinu;
- Izvještaj o novčanim sredstvima – Obrazac 4;
- Izvještaj o neizmirenim obavezama – Obrazac 5;
- Izjava o načinu utroška sredstava nakon isteka fiskalne godine;
- Izjava o načinu utroška sredstava tekuće budžetske rezerve;
- Potvrda stanja na računu kod banke na dan 31.12.2022. godine (žiro račun);
- Potvrda stanja na računu kod banke na dan 31.12.2022. godine (devizni račun);
- Obračun i eksportovanje poreskih obaveza po osnovu zarada i ostalim osnovama nadležnom organu;
- M4 obrasci za 2023. godinu su predati Fondu PIO – Područna jedinica Cetinje;
- Popisna komisija je izvršila popis osnovnih sredstava, nakon čega je usaglašeno stvarno sa knjigovodstvenim stanjem;
- Dostavljeni su PS obrasci, NS obrasci i lista osnovnih sredstava Upravi za imovinu - Sektoru za vođenje registra nepokretnosti, evidenciju pokretnih stvari i poslove za pripremu podataka za uknjižbu državne imovine;
- Koordinacija aktivnosti u vezi poslova prilikom popisa imovine;

- Upravi prihoda i carina dostavljeni su zahtjevi za povraćaj dijela plaćene akciza na mineralna ulja koja se koriste za grijanje shodno propisima koji regulišu ovu materiju
- Ministarstvu kulture i medija je I, II, III i IV kvartalu dostavljan portfolio dugova;
- Ministarstvu kulture i medija je svakog mjeseca dostavljan izvještaj o ostvarenim sopstvenim prihodima;
- Ministarstvu kulture i medija je svakog mjeseca dostavljan zahtjev za budžetskim sredstvima;
- Ministarstvu kulture i medija je dostavljen opis realizovanih aktivnosti u prethodnoj godini;
- Ministarstvu kulture i medija su kvartalno dostavljeni izvještaj o novčanim tokovima i izvještaj o neizmirenim obavezama;
- Ministarstvu kulture i medija je dostavljen plan budžeta za 2024. godinu, na osnovu potreba odjeljenja JU NBCG „Đurđe Crnojević“;
- Ministarstvu kulture i medija su dostavljeni obrasci za pripremu programskega budžeta;
- Ministarstvu kulture i medija je u septembru mjesecu dostavljen Izvještaj o realizaciji programskega budžeta Ministarstva finansija do 30.06.2023. godine – finansijski podaci;
- Ministarstvu kulture i medija je dostavljen plan prihoda i rashoda za 2024. godinu;
- Ministarstvu kulture i medija su kvartalno dostavljeni Izvještaji o realizaciji preporuka Državne revizorske institucije;
- Ministarstvu kulture i medija su dostavljeni zahtjevi za preusmjerenje sredstava;
- Redovno dostavljanje službene dokumentacije Ministarstvu kulture i medija;
- Vođenje dnevnika blagajne, naloga o uplati i isplati gotovine, obračun rashoda za službena putovanja;
- Plaćanje dospjelih obaveza po raznim osnovama – zarade, dobavljači, ugovori, ostale naknade i ostalo;
- U COZ smo početkom godine unosili nove koeficijente i uvećanja zarade zaposlenih, na osnovu novog Granskog kolektivnog ugovora iz oblasti kulture;
- Obrada i unos dokumentacije za potrebe evidencije zarada u COZ;
- Priprema i upućivanje obračunski lista zarada zaposlenima;
- Saradnja sa bankama po pitanju dostavljanja mjesечnih spiskova sa obustavama, ovjeravanje administrativnih zabrana;
- Usklađivanje IOS obrazaca sa dobavljačima i kupcima;
- Upravi lokalnih javnih prihoda je mjesечно dostavljana prijava za obračun prikeza i poreza na dohodak fizičkih lica – OPP – ND;
- Upravi za statistiku je dostavljen Upitnik o investicijama u osnovna sredstva za 2022. godinu.
- Upravi za statistiku je dostavljen Upitnik o investicijama u osnovna sredstva za I, II, III i IV kvartal 2023. godine;
- Izrada mjesечnih statističkih izvještaja o zaposlenima i zaradama zaposlenih - RAD-1;
- Upravi za statistiku je u oktobru mjesecu dostavljen obrazac za strukturu zarada;
- Izrađeno je Interno pravilo o bližim uslovima za obavljanje dopunskog rada;
- Izrađeno je Interno pravilo o korišćenju godišnjih odmora u Biblioteci;
- Izrađena je Interna procedura o načinu trebovanja i evidenciji kancelarijskog materijala;
- Vršena je izrada faktura prema licima za usluge Nacionalne biblioteke, na osnovu zahtjeva od strane podnosioca;
- Redovno su izmirivane obaveze prema zaposlenima (zarade, naknade, jubilarne nagrade, otpremnine, honorari i sl.).

- Izdato je 1296 faktura za usluge (članarina, kopiranje, skeniranje, cip, bar-cod, ISBN-godišnje participacije po broju naslova, sticanje licence za uzajamnu katalogizaciju, kurs COBISS 3, prodaja izdanja NBCG);
- Primaljeno je 435 računa;
- Iskontirano i proknjiženo 956 naloga.

Rukovodilac Odjeljenja za finansijsko-računovodstvene poslove je osim svojih poslova definisanih Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji, obavljala i poslove na radnom mjestu računovođa obzirom na odsutnost/bolovanje lica raspoređenog na navedenom radnom mjestu.

Budžet: Zakonom o budžetu za 2023. godinu, NBCG „Đurđe Crnojević“ su opredijeljena sredstva u iznosu od 1.587.103,25 eura, dok je potrošnja za 2023. godinu iznosila 1.507.882,02 eura, što čini 95% realizovanog budžeta za 2023. godinu.

Sopstveni prihodi na kraju 2023. godine iznosili su 32.942,41.

Neizmirene obaveze na kraju 2023. godine iznose 23.722,51 eura i odnose se na: rashode za električnu energiju, rashod za gorivo, reprezentacija, ostale usluge, tekuće održavanje opreme i izrada i održavanje softvera.

Izvještaj o finansijskom poslovanju Biblioteke za period januar-decembar 2023. godine dat je u prilogu i čini sastavni dio ovog izvještaja.

Javne nabavke

Zbog upražnjenog mjesta službenika za javne nabavke, NBCG je morala angažovati lice koji ima položen stručni ispit za rad na poslovima javnih nabavki. U periodu od 01.01.2023. godine do 31.12.2023. godine sprovedeni su sljedeći postupci nabavki:

- U toku 2023. godine sproveden je jedan pregovarački postupak bez prethodnog objavlјivanja poziva za nadmetanje za pružanje usluga održavanja softvera COBISS, gdje je kao najpovoljnija izabrana ponuda Instituta informacijskih znanosti iz Maribor za ponuđenu cijenu 37500,00€ bez PDV-a.
- Nabavka lož ulja, gdje je kao najpovoljnija izabrana ponuda Montenegro bonus DOO Cetinje sa ponuđenom cijenom 59771,24€ bez uračunatog PDV-a i rabatom na zvaničnu cijenu u iznosu od 0,0173€/l bez uračunatog PDV-a,
- Sanacija stolarije na objektima JU Nacionalna biblioteka Crne Gore "Đurđe Crnojević" - II faza sanacije fasadne stolarije na zgradi bivšeg Francuskog poslanstva gdje je kao najpovoljnija izabrana ponuda Restart Ing DOO Budva sa ponuđenom cijenom 65924,00€ bez uračunatog PDV-a.
- Sprovedena je jednostavna nabavke za nabavku roba - nabavka i instalacija uređaja za mrežnu bezbjednost - firewall gdje je kao najpovoljnija izabrana ponuda ponuđača Digit Montenegro DOO Podgorica sa ponuđenom cijenom 22.450,00€ bez uračunatog PDV-a.
- Takođe, 29.12.2023. godine pokrenut je postupak jednostavne nabavke vezano za pružanje usluga - iznajmljivanje sistemskih i komunikacionih kapaciteta za potrebe VBCG centra gdje je pristigla jedna ponuda i to Instituta informacijskih znanosti Maribor, sa ponuđenom cijenom 12.000,00€ bez uračunatog PDV-a. U toku je postupak pregleda, ocjene i vrednovanja ponuda.

Poslovi održavanja objekata

Poslove održavanja objekta izvršavali su 4 radnice na održavanju higijene, dva ložača i lice na radnom mjestu domara.

U 2023. godini održavale su se zelene površine bivšeg Italijanskog i bivšeg Francuskog poslanstva, koje su obuhvatale sledeće aktivnosti: košenje travnjaka, ukljanjanje trave, korovskih biljaka, sasušenih i polomljenih grana. Za veće i detaljnije intervencije ove vrste, angažovano je JP „Komunalno“ Cetinje. Takođe, odradivalo se redovno čišćenje dvorišta i parkovnog dijela Biblioteke. Redovno su čišćeni oluci na objektima i šahte u dvorištu Biblioteke.

Prije početka nove grejne sezone (jesen zima 2023/2024) specijalizovana firma je izvršila servisiranje sistema centralnog grijanja Biblioteke. Međutim, s obzirom na njihovu višedecenijsku starost, u zgradi biv. Italijanskog poslanstva dolazi do čestih kvarova, za čije otklanjanje se angažuju specijalizovane firme, ali efekti ne mogu biti dugoročni, jer je amortizovanost uređaja očigledna. Obavlјali su se manje opravke u poslovnim prostorijama kao što su zamjena sijalica, opravka brava, sitnije opravke spoljne rasvjete, zamjena stakala, montaža ormara, opravka slavina, vodokotlića i sl. Odrađene su redovne aktivnosti oko funkcionalnosti kotlova parnog grijanja.

Obavljena je tehnička kontrola o ispravnosti i podešavanju sigurnosnih ventila na postrojenjima za grijanje, kao i nabavka lož ulja i goriva za agregat Biblioteke.

Radnice na održavanju higijene vrše poslove održavanja čistoće u radnim prostorijama (kancelarije, sale, depoi, hodnici, stepeništa), kao i redovno čišćenje trotoara i cementiranih staza oko objekata. Međutim, problem njihovih redovnih odsustava (godišnjih odmora i bolovanja) iziskuje angažovanje trećih lica i isplatu po ugovorima o djelu, što opterećuje opredijeljena budžetska sredstva. Radnice na održavanju higijene u glavnom depou Biblioteke, takođe su bile dodatno angažovane na detaljnem čišćenju polica i knjiga za vrijeme trajanja projekta „Reorganizacija osnovnog fonda knjiga i periodike CNB“, zatim u vrijeme obilnih padavina, za potrebe kulturnih događaja, kao i nakon sanacionih radova na poslovnim zgradama.

U decembru mjesecu 2023. godine zapošljeno je jedno lice na radnom mjestu radnica na održavanje higijene.

FINANSIJSKI IZVJEŠTAJ ZA 2023. GODINU

IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA IV						
Redni broj	NOVČANI TOK EKONOMSKA KLASIFIKACIJA	Izvršenje u prethodnoj godini	Plan	Izvršenje		UKUPNO (4+5)
			Tekuća godina (iz budzeta)	Tekuća godina (iz budzeta)	Tekuća godina (sopstveni prihodi)	
1	2	3		4	5	6
1.	Primici	1.399.349,82	1.587.103,25	1.520.470,84	57.000,25	1.577.471,09
1.1	Opšti prihodi	1.337.178,27	1.587.103,25	1.520.470,84	0,00	1.520.470,84
1.2	Namjenski prihodi	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

1.3	Sopstveni prihodi	33.076,73	0,00	0,00	32.942,41	32.942,41
1.4	Primici od prodaje imovine	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.5	Primici od otplate kredita	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.6	Donacije	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.7	Transferi	29.094,82	0,00	0,00	24.057,84	24.057,84
1.7.1	Transferi od Fonda za zdrastveno osiguranje	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.7.2	Ostali transferi	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.8	Pozajmice i krediti	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
I	Ukupni primici (1.1+1.2+1.3+1.4+1.5)	1.399.349,82	1.587.103,25	1.520.470,84	57.000,25	1.577.471,09
2.	Izdaci	1.379.408,63	1.587.103,25	1.440.702,80	67.179,22	1.507.882,02
2.1	Tekući izdaci	1.294.927,06	1.494.603,25	1.402.452,80	67.178,74	1.469.631,54
2.1.1	Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca	845.941,88	1.021.162,46	1.033.646,85	0,00	1.033.646,85
2.1.2	Ostala lična primanja	19.001,35	16.857,00	11.242,00	15.479,94	26.721,94
2.1.3	Rashodi za materijal	115.942,63	140.437,50	128.113,63	86,55	128.200,18
2.1.4	Rashodi za usluge	47.958,52	33.134,29	26.714,60	6.578,53	33.293,13
2.1.5	Tekuće održavanje	37.319,59	53.776,00	16.277,52	333,72	16.611,24
2.1.6	Kamate	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.1.7	Renta	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.1.8	Subvencije	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.1.9	Ostali izdaci	109.955,35	131.996,00	94.234,20	20.934,00	115.168,20
2.2	Transferi za socijalnu zaštitu	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.2.1	Transferi za tehnološke viškove	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.2.2	Ostala prava iz oblasti zdravstvene zaštite	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.2.3	Ostala prava iz oblasti zdravstvenog osiguranja	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.3	Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru	118.807,74	97.240,00	92.224,00	23.766,00	115.990,00
2.4	Kapitalni izdaci	84.481,57	92.500,00	38.250,00	0,48	38.250,48
2.5	Pozajmice i krediti	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.6	Otplata dugova	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

2.7	Rezerve	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
II	Ukupni izdaci (2.1+2.2+2.3+2.4+2.5+2.6+2.7)	1.379.408,63	1.587.103,25	1.440.702,80	67.179,22	1.507.882,02
III	Povećanje/smanjenje gotovine (I - II)	19.941,19		79.768,04	-10.178,97	69.589,07
IV	Gotovina na početku perioda	11.485,30		0,00	31.426,49	31.426,49
V	Gotovina na kraju perioda (III + IV)	31.426,49		79.768,04	21.247,52	101.015,56
U	Cetinju. 26.01.2024. godine	Lice odgovorno za sastavljanje izvještaja		Ovlašćeno lice		
		Maja Muhadinović		mr Dragica Lompar		

PRILOG I – PREGLED ZATEČENOG STANJA U BIBLIOTEKAMA ZA 2023.

(na osnovu podataka iz 2022.)

Opština	Prostor	Zaposleni	Nabavka	Internet	COBISS
Andrijevica	80m2/neuslovan	2	448 t.	-----	-----
Bar	440m2/namjenski	7	2548	Da	članica
Berane	215m2/neuslovan	5	886	Da	članica
Bijelo Polje	360m2/neuslovan	11	654	Da	članica
Budva	564m2/namjenski	13	4713	Da	članica
Danilovgrad	220 m2/neuslovan	1	637 primjeraka monografskih publikacija +20 naslova serijskih publikacija	Da	članica
Žabljak	120m2/neuslovan	2	301	Da	-----
Kolašin	94m2/neuslovan	4	309	Da	članica
Kotor	170m2/neuslovan	8	1543	Da	članica
Mojkovac	87m2/neuslovan	2	90	Da	članica
Nikšić	800m2/neuslovan	12	3089	Da	članica
Plav	182m2/neuslovan	5	140	Ne	-----
Plužine	90m2/neuslovan	3	161	Da	članica
Pljevlja	458m2/namjenski	9	1300	Da	članica
Podgorica	2900m2/namjenski	26	7000	Da	članica
Rožaje	154m2/neuslovan	3	300	Da	-----
Tivat	135m2/neuslovan	3	1201	Da	članica
Ulcinj	650m2/namjenski	5	532	Da	članica
H.Novi	514m2/neuslovan	7	1172 monografskih +1419 primjeraka serijskih publikacija	Da	članica
Cetinje	249m2/neuslovan	12	398	Da	članica
Šavnik	8m2/neuslovan	1	-----	-----	-----
UBCG	873m2/uslovan	7	2879 monografskih publikacija + 42 nasl. per. publ.	Da	članica

Napomena: Narodna biblioteka Rožaja je u oktobru postala punopravna članica sistema COBISS.CG, tako da su još samo 4 narodne biblioteke izvan ovog sistema, odnsono 3, jer Narodna biblioteka u Šavniku praktično ni ne egzistira

PRILOG II – SPISAK DARODAVACA u 2023. g.

Individualni darodavci koji su poklonili publikacije NBCG – Cetinje

1. Albanež, Nikola
2. Aleksić, Budimir
3. Andrić, Neda
4. Antonić, Š. Mirjana
5. Arapović, Boris
6. Blagojević, Milan
7. Brguljan, Željko
8. Čekić, Smail
9. Cicmil, Miloš
10. Čukić, Goran
11. Đešević, Senada
12. Dragović, Momir
13. Drašković, Nada
14. Drašković, Veselin
15. Đurišić, Vladan
16. Đurović, Natalija
17. Elezović, Dalibor
18. Hadrović, Safet
19. Horn, Martin Erik
20. Jane, Kodžabašija
21. Jelić, Marko
22. Jovović, Tatjana
23. Kaluđerović, Lidija
24. Kiels, Leiscg, Monica
25. Koljenović, Čazim
26. Koprivica, Blagota
27. Krivokapić, Petar
28. Kuzman, Filip
29. Lacmanović, Darko
30. Lagator, Irena
31. Marković, Dragana
32. Marković, Predrag
33. Martinović, Miraš
34. Medin, Dušan
35. Milović, Milo
36. Milović, Milorad
37. Milović, Radomir
38. Muratović, Ferid
39. Pajković, Petar
40. Petrović, Vera
41. Pević, Anđelka
42. Ponorac, Dragica
43. Popović, Suzana
44. Radović, Vesna
45. Radulović, Danijela
46. Radulović, Selimir
47. Rajchandra, Shrimad
48. Rečević, Irena
49. Redžepagić, Bajram
50. Šekularac, Božidar
51. Skenderović, Remzo
52. Sofranac, Rajko
53. Softić, Adem
54. Vukotić, Veselin

Kolektivni darodavci koji su poklonili publikacije NBCG – Cetinje

1. Biblioteka ekonomskog fakulteta Podgorica
2. Biblioteka Skupštine Crne Gore
3. Borka Taleski Prilep
4. CANU
5. Centar za kulturu Berane
6. Centar za promociju nauke – Beograd
7. CKB Banka
8. Državni arhiv Šibenika
9. Institut društvenih nauka – Beograd
10. Institut za istraživanje zločina protiv čovečnosti Sarajevo
11. Kliment Ohridski – Skoplje

12. Muzej afričke umjetnosti Beograd
13. Nacionalni univerzitetska biblioteka BIH
14. Narodna biblioteka Bale
15. Narodna biblioteka Kruševac
16. Narodna biblioteka Srbije
17. Narodni muzej Crne Gore
18. Print media
19. Studio Mouse
20. Turistička organizacija Lazarevac

Pokloni NBCG drugim institucijama u 2023. godini

1. Biblioteka „Mihailo Miho Vuković“ Danilovgrad 194 naslova / 202 primjerka
2. Centar za kulturu – Cetinje 169 naslova / 176 primjeraka
3. Direkcija za prihvat stranaca – Spuž 48 naslova
4. Dječiji savez – Nikšić 23 naslova
5. Dnevni centar – Cetinje 25 naslova
6. Dom Starih – Nikšić 180 naslova
7. Đinovići – Cetinje 175 naslova / 187 primjeraka
8. Fakultet za crnogorski jezik i književnost – Cetinje 10 naslova
9. JPU „Zagorka Ivanović“ – Cetinje 24 naslova
10. JU Sredna stručna škola – Cetinje 41 naslov
11. JUOŠ „Rade Perović“ Velimlje 180 naslova
12. Udruženje crnogoraca Subotice 122 naslova / 123 primjerka

PRILOG III - DIGITALIZACIJA

Postavljena građa na sajt DLIB.ME	
Knjige - Nacionalna kolekcija	
	Gjennem Montenegro paaski
	Malvina i druge price 2012
	Zákonník samostatných Černohorcov 1864
	Закон о јавним продајама непокретности : од 10. новембра 1900
	Закон о фонду за издржавање изнемоглијех свештеника и ђакона
	Православне цркве у Црној Гори, и њиховијех удовица и дјеце 1901
	Законикъ Данійла Првогъ княза и господара слободне Црне Горе и
	Брдахъ : установљенъ 1855 године на Цетинѣ
	Одговор на ситнице језикословне Г. Ј. Хаџића = М. Светића 1839
	Повторный запевъ надъ азбукомъ 1856
	Правилник Државне хипотекарне банке краљевине Црне Горе 1912
	Упутства за потраживање зајма код Државне хипотекарне банке
	Краљевине Црне Горе 1912
	Устав Цетињског клизачког друштва 1892
	Цар Сулејман и игуман Саво : из збирке српских народних песама
	Новице Шаулића 1935
	Черногорія подъ управлениемъ владыкъ 1878
Stara i rijetka knjiga	
	Благородный отрокъ : весела игра : драматическое измышленіе 1836
	Бож`ственнаја служ`ба = Divinum officium 1854
	Антрапологіја или Наука о човеку : за младежъ 1850
	Бой змаја са орловы 1840
	Брзоукій букваръ, или новый способ : написиwanьмъ, уподобльаваньмъ, саставльаньмъ и раставльаньмъ слова, слогова и речий : научити кнъги и писму невеште за 40 часова предавања Србски и црквено-славјански правилно читати и прилично на изустъ писати 1846
	Бýкваръ или Началное ученїе хотѣштим° учитисë книг° писменї сербско-славенскими 1770
Periodika - novine	
	Слободна мисао: независан недељни лист за Црну Гору 1931-1941

	Зета 1930
Periodika - часописи	
	Орлић : црногорски годишњак стари и нови, за просту годину ... 1867-1870; 1885
Fotografije i razglednice	
	Тополица у Бару = Antivari Topolitza
	Бар
	Цетиње : Поглед на Ловћен = Cettigné : Lovtchen : Carte Postale
	Споменик на Орловом кршу Господара Митрополита Данила, Основатеља Владајућег Дома Петровић-Његош
	Борба за живот и смрт у Тузи = Combat á vie et à mort à Touzi

Обрађена грађа у photoshop-у	
1.	Slobodna misao 1927; 1937-1940
2.	Orlić 1865-1870; 1885
3.	Transkripcjska pravila
4.	Srpska skola u Skadru
5.	Malvina i druge priče
6.	Gjennem Montenegro paa ski
7.	Peeps at many lands Montenegro
8.	U Sina mora
9.	Winke fur die Reise nach Montenegro
10.	Istorijsko politicko putovanje u C.G
11.	Kraj sinjeg mora
12.	Kroz Crnu Goru sa skijama
13.	Montenegro zemlja ratnika
14.	Put u Crnu Goru
15.	Boj zmaja sa orlovi
16.	Bukvar ili nacalnoe uceni
17.	Car Sulejman i iguman Savo
18.	Cernogoria...
19.	Besjede Nikola I
20.	Car Josif drugi i njegov dvor
21.	Cetinje i Crna Gora 1927g
22.	Crna Gora i neka obznanija
23.	Davori
24.	Dela D.Obradovica cast 4
25.	Dela D.Obradovica cast 8
26.	Dela Dositeja Obradovica

27.	Dela Dositeja Obradovica Cast
28.	Detinski podarok
29.	DJaur Lorda Bajrona
30.	Do zore
31.	Dobar domacin
32.	Dusevni dnevnik
33.	Beseda
34.	Blagorodni otrok
35.	Cvijeti dobrodetelji
36.	Dar blagodarnosti
37.	Bozanstvena sluzba
38.	Antropologija za mladez
39.	Brzouki bukvar
40.	Casoslov vo aupotreblenie
41.	Balkanska Carica
42.	Sitnice Jezikoslovne
43.	Zeta

Predsjednica Savjeta

JU NBCG "ĐURĐE CRNOJEVIĆ" - Cetinje

Prof. dr. Tatjana Jovović

